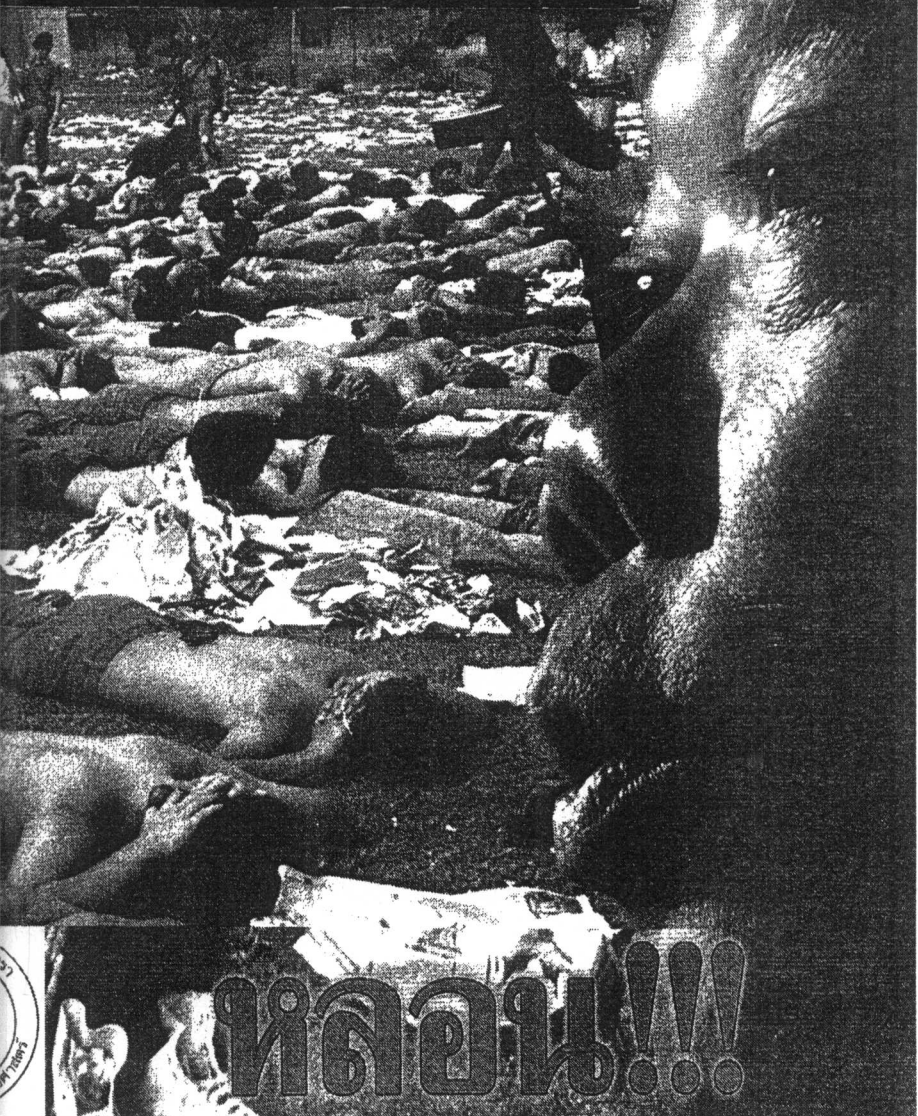

าศพ" ไร่เปิด กับกรณีหนองเลือด 6 ตุลาคม

วิชาการชุดตุลา/ตุลา/พฤษภา

หมายเลข 9

หลอน!!!

ภาพจาก สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ปีที่ 55 ฉบับที่ 22

วันศุกร์ที่ 22 - วันพฤหัสบดีที่ 28 กุมภาพันธ์ 2551

โครงการอบรมเกียรติบัตร

“การพัฒนาประชาธิปไตย” รุ่นที่ 1/2551

เรื่อง “ตุลา-ตุลา พฤษภาประชาธรรม: ประชาธิปไตยและสันติวิธีในการ

สำหรับครู-อาจารย์ นิสิตนักศึกษา และประชาชนทั่วไป

วันพฤหัสบดีที่ 26 และศุกร์ที่ 27 มิถุนายน 2551

ห้อง 301 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์

*****

วันพฤหัสบดีที่ 26 มิถุนายน 2551

08.30 ลงทะเบียน

09.30 กล่าวเปิดการอบรมโดย รศ.ดร.ชเนศ อาภรณ์สุวรรณ คณบดีคณะศิลป

10.00 ปาฐกถาเรื่อง “8 ทศวรรษประชาธิปไตยไทย” โดย ศ.เสนห์ จามริก
ประธานกรรมการบริหารมูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุ

10.30 ชมวีซีดี “14 ตุลา บันทึกประวัติศาสตร์”

11.30 เสวนา “14 ตุลา กับปัญหาประชาธิปไตยไทย”

โดย อ.วิทยากร เชียงกุล (วิทยาลัยนวัตกรรมการสังคม ม.รังสิต),

ดำเนินรายการโดย ผศ.ดร.ธำรงค์ศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์

(วิทยาลัยนวัตกรรมการสังคม ม.รังสิต)

12.30 รับประทานอาหารตามอัธยาศัย

13.30 อ่านบทกวี โดยเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ (ศิลปินแห่งชาติ)

13.45 ชมวีซีดีบันทึก “6 ตุลา 2519”

สวนา “6 ตุลา กับความรุนแรงโดยรัฐ”

โดย รศ.ใจ อึ้งภากรณ์ (รัฐศาสตร์ จุฬาฯ),

รศ.ดร.ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ (รัฐศาสตร์ มธ.)

าเนินรายการโดย รศ.ดร.ชนเสก อภรณ์สุวรรณ (ศิลปศาสตร์ มธ.)

hammasat Walking Tour ประชาธิปไตยและสังคมไทย

ำโดย อ.ทรงยศ แววหงษ์ (อักษรศาสตร์ ม.ศิลปากร) ,

ผศ.ดร.ธำรงค์ศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์ (วิทยาลัยนวัตกรรมการสังคม ม.รังสิต)

และ คุณสุรียาพร โสกันต์ (นศ.มธ.)

โครงการอบรมประจำวัน

27 มิถุนายน 2551

บทนา ทบทวนการอบรม และนำการอ่านบทความ**“บ้านเมืองของเราลงแดง:**

ง่มุมทางสังคมและวัฒนธรรมของรัฐประหาร 6 ตุลาคม”

โดย ผศ.ดร.ธำรงค์ศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์

มวีซีดี “บันทึกสี่คำ พฤษภา 35”

วนา “พฤษภาประชารวม”

โดย ดร.ปริญญา เทวานฤมิตรกุล (รองอธิการบดีฝ่ายการนักศึกษา มธ.)

คุณอดุล เทียบบริบูรณ์ (ประธานคณะกรรมการญาติวีรชน พฤษภา 35)

รศ.อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ (นิเทศศาสตร์ จุฬาฯ)

าเนินรายการโดย ผศ.ดร.ธำรงค์ศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์

ัทยาลัยนวัตกรรมการสังคม ม.รังสิต)

บประทานอาหารตามอัชฌาศัย

13.00 เสวนา “สันติวิธีกับการเมืองไทย”

โดย ดร.นฤมล ทับจุมพล (รัฐศาสตร์ จุฬาฯ),

ผศ. ดร.สุรชัย ยิ้มประเสริฐ (ประวัติศาสตร์ จุฬาฯ),

ดำเนินการโดย รศ. ดร.พิภพ อุดร (คณะพาณิชยฯ มธ.)

14.00 แบ่งกลุ่มระดมสมองเพื่อแสวงหาแนวทาง “สันติวิธีในการเมืองไทย”

15.00 นำเสนอโดยผู้แทนกลุ่ม

16.30 ปาฐกถาเรื่อง “มอง 3 เหตุการณ์เลือด มองการเมืองไทย”

โดย ดร.ชาญวิทย์ เกษตรศิริ เลขานุการมูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์
มนุษยศาสตร์

17.00 กล่าวปิดและมอบเกียรติบัตรโดย รศ.ดร.ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ

คณบดีคณะศิลปศาสตร์ มธ.

พิธีกรตลอดรายการ : สุรียาพร โสกันต์

(ข) "หนึ่งศพ" ไร่ปัด กับกรณีนองเลือด 6 ตุลาคม

สารวิชาการชุดตุลา/ตุลา/พฤษภา

สารหมายเลข 9

วิกฤตความรู้-ความจริง-ความจำ เมื่อความจริงคือสิ่งที่มองเห็น:
“หนึ่งศพ” “ไอ้ปัด” กับกรณีนองเลือด 6 ตุลา

ชาญวิทย์	เกษตรศิริ
ฉลอง	สุนทรวาณิชย์
วีระ	สมบูรณ์
นฤมล	ทับจุมพล
สุธาชัย	ยิ้มประเสริฐ (ดำเนินรายการ)

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ บรรณาธิการ

เอกสารวิชาการชุดตุลา/ตุลา/พฤษภา

เอกสารหมายเลข 9

วิกฤตความรู้-ความจริง-ความจำ เมื่อความจริงคือสิ่งที่มองเห็น:

“หนึ่งศพ” “ไอ้ปัด” กับกรณีนองเลือด 6 ตุลา

บรรณาธิการ: ชาญวิทย์ เกษตรศิริ

กองบรรณาธิการ: กิตสุณี   รุจิรชานันทกุล

                                  สุรียาพร   โสกันต์

ถอดเทป: ปุ่นฉัตรีย์   เจียวิริยบุญญา

จัดพิมพ์โดย

มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

The Foundation for the Promotion of Social Science and Humanities Textbooks Pro

413/38 ถนนอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ 10700

โทร/ โทรสาร 0 2433 8713

<http://www.textbooksproect.com>

คำแถลง

มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2509 ด้วยความแรงใจกันเองเป็นส่วนบุคคลในหมู่ผู้มีความรักในภารกิจบริหารการศึกษา สถาบันต่างๆ เมื่อเริ่มดำเนินงาน โครงการตำราฯ มีฐานะเป็นหน่วยงานหนึ่งของสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย ก่อนที่จะมีฐานะเป็นมูลนิธิ เมื่อต้นปี พ.ศ. 2511 นี้ โดยได้รับความร่วมมือด้านทุนทรัพย์จากมูลนิธิร็อกกี้ เฟลเลอร์ เพื่อใช้จ่ายดำเนินงานขั้นต้น

เป้าหมายเบื้องต้นแรกของมูลนิธิโครงการตำราฯ ก็คือ ส่งเสริมให้มีตำราไทยที่มีคุณภาพ เฉพาะในทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ทั้งนี้ต่างก็เห็นพ้องกันว่า คุณภาพหนังสือตำราไทยระดับอุดมศึกษาแขนงวิชาต่างๆ ไม่สูงพอ ถ้าส่งเสริมให้มีหนังสือเช่นนี้เพิ่มขึ้นย่อมมีส่วนช่วยยกระดับการศึกษาในชั้นมหาวิทยาลัยโดยปริยาย อีกทั้งยังอาจช่วยการสร้างสรรค์ความคิดริเริ่ม และความเข้าใจอันถูกต้องในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองโดยรวม

พร้อมกันนี้ มูลนิธิโครงการตำราฯ ก็มีเจตนาอันแน่วแน่ที่จะทำหน้าที่เป็นที่ผลงานเขียนของนักวิชาการต่างๆ ทั้งในและนอกสถาบัน เพื่อให้ผลงานที่มีคุณภาพได้เป็นที่รู้จักและเผยแพร่ออกไปโดยทั่วถึงในหมู่ผู้สอน ผู้เรียน

"หนึ่งศพ" ไร่ปัด กับกรณีนองเลือด ๘ ตุลาคม (๗)

และผู้สนใจในงานวิชาการ การดำเนินงานของมูลนิธิโครงการตำราฯ มุ่งขยายความ
และความร่วมมือของบรรดานักวิชาการออกไปในวงกว้างยิ่งขึ้นด้วย ไม่ว่าจะเป็
การกำหนดนโยบายสร้างตำรา การเขียน การแปล และการใช้ตำรานั้นๆ ซึ่ง
เครื่องส่งเสริมและกระชับความสัมพันธ์อันพึงปรารถนา ตลอดจนความเข้าใจอัน
กันในงานวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

นโยบายพื้นฐานของมูลนิธิโครงการตำราฯ คือ ส่งเสริมและเร่งรัดให้
จัดพิมพ์หนังสือตำราทุกประเภท ทั้งที่เป็นงานแปลโดยตรง งานแปลเรียบเรียง
ถอดความ งานรวบรวม งานแต่งและงานวิจัย ในช่วงแรกๆ เราได้เน้นส่งเสริมงาน
เป็นหลัก ขณะเดียวกันก็ได้ส่งเสริมให้มีการจัดพิมพ์ตำราประเภทอื่นๆ ด้วย นับ
ก่อตั้งโครงการตำราฯ มาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน โดยความร่วมมืออย่างคิ
นักวิชาการหลายสถาบัน สามารถส่งเสริม- กลั่นกรอง- ตรวจสอบ และจัดพิมพ์
ตำราภาษาไทยระดับอุดมศึกษาที่มีคุณภาพตามเป้าหมาย เจตนารมณ์ และนโยบาย
ครบทุกประเภท และมีเนื้อหาครอบคลุมสาขาวิชาต่างๆ ถึง 8 สาขาดังต่อไปนี้คือ
สาขาวิชาภูมิศาสตร์ (2) สาขาวิชาประวัติศาสตร์ (3) สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
สาขาวิชารัฐศาสตร์ (5) สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา (6) สาขาวิชาป
(7) สาขาวิชาจิตวิทยา (8) สาขาวิชาภาษาและวรรณคดี นอกจากนี้เรายังมีโครงการ
ตำราสาขาวิชาอื่นๆ เพิ่มขึ้นด้วย เช่น สาขาวิชาศิลปะ ซึ่งกำลังอยู่ในขั้นดำเนินงาน
ยังได้ขยายงานให้มีการแต่งตำราเป็น “ชุด” ซึ่งมีเนื้อความคาบเกี่ยวระหว่าง
สาขาวิชา เช่น “ชุดชีวิตและงาน” ของบุคคลที่น่าสนใจ ดังที่ได้จัดพิมพ์เผยแพร่ใ
บางเล่ม

ปัจจุบันมูลนิธิโครงการตำราฯ ยังคงมีเจตนาอันแน่วแน่ที่จะขยายงานข
ต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง แม้จะประสบอุปสรรคนานัปการ โดยเฉพาะอุปสรรคค้ำ

เพราะกิจการของเราไม่ใช่กิจการแสวงหากำไร หากมุ่งประสงค์ให้นักศึกษา
ประชาชน ได้มีโอกาสซื้อหาหนังสือตำราในราคาข่อมเยาพอสมควร
คณะกรรมการทุกสาขาวิชาของมูลนิธิโครงการตำราฯ ยินดีน้อมรับคำแนะนำ
วิพากษ์วิจารณ์จากผู้อ่านทุกท่าน และปรารถนาอย่างยิ่งที่จะให้ท่านผู้อ่านทุก
ท่านเข้ามามีส่วนร่วมในมูลนิธิโครงการตำราฯ ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนแนะนำ
ๆ ช่วยแต่ง แปล เรียบเรียง หรือรวบรวมตำราสาขาวิชาต่างๆ ให้เรา หรือเข้า
บริหารงานร่วมกับเรา

เสน่ห์ จามริก

ประธานคณะกรรมการบริหาร
มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

"หนึ่งศพ" ไล้ปี๊ด กับกรณีนองเลือด ๘ ตุลาคม (๑)

รายนามคณะกรรมการบริหาร

มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ปี 2551

(ก่อตั้ง พ.ศ. 2509 โดยนายป๋วย อึ๊งภากรณ์ นายเสน่ห์ จามริก ฯลฯ)

นายเสน่ห์	จามริก	ประธาน
นางเพ็ชรี	สุมิตร	รองประธาน
นางสาวกุสุมา	สนิทวงศ์ ณ อุรุยา	กรรมการ
นายธเนศ	อาภรณ์สุวรรณ	กรรมการ
นายรังสรรค์	ชนะพรพันธุ์	กรรมการ
นายวิทยา	สุจริตรนาร์กย์	กรรมการ
นายเกริกเกียรติ	พิพัฒน์เสรีธรรม	กรรมการ
นางสาวศรีประภา	เพชรมีศรี	กรรมการ
นายวีระ	สมบุญ	กรรมการ
นายประจักษ์	ก้องเกียรติ	กรรมการ
นายพิภพ	อุดร	กรรมการ
นางสาวอุบลรัตน์	ศิริยุวศักดิ์	กรรมการ
นางสาวศุภลักษณ์	เลิศแก้วศรี	กรรมการและเหรัญญิก
นายชาญวิทย์	เกษตรศิริ	กรรมการและเลขานุการ
นายธำรงค์ศักดิ์	เพชรเลิศอนันต์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นายทรงยศ	แววหงษ์	กรรมการและผู้จัดการ

สารบัญ

ก 2519” ตาย 1 ถ้าไม่ใช่เพราะ “ไอ้ปัด” แล้วใคร?:	4
อับจนทางปัญญาและประวัติศาสตร์ของ “สยามประเทศ(ไทย)” ไทย์ เกษตรศิริ	
แสวงหา) ความจริง?: ตรรกะแห่งวัฒนธรรมทางความคิด สุนทรวาทินิชย์	16
รับ” “ความจริง”: วิธีแห่งการเยียวยา ท๊อบจุ่มพล	26
ธรรมมือที่สาม: กระบวนการจัดการความหวังในสังคมไทย สมบูรณ์	36
รายและซักถาม	49

วิกฤตความรู้-ความจริง-ความจำ เมื่อความจริงคือสิ่งที่มองเห็น "หนึ่งศพ" "ไอ้ปัด" กับกรณีนองเลือด 6 ตุลา*

ชาญวิทย์ เกษ

ฉลอง สุนทรว

วีระ ส

นฤมล ทับ

สุชาชัย ยิ้มประเสริฐ(ดำเนินรพ

แนะนำวิทยากร

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ กรรมการและเลขาธิการมูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์
และมนุษยศาสตร์ และที่ปรึกษาหลักสูตรเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษามหาวิท
ธรรมศาสตร์

ฉลอง สุนทรวานิชย์ อาจารย์ประจำภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

---

* จัดโดย ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และศูนย์ศึกษาการพัฒนาสังคม
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันพฤหัสบดีที่ 6 มีนาคม 2551 เวลา 13.00-16.00 น. ณ ห้องประชุม
สมาคมนิสิตเก่าคณะรัฐศาสตร์คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1 วิกฤตความรู้-ความจริง-ความจำ เมื่อความจริงคือสิ่งที่มองเห็น:
"หนึ่งศพ" "ไอ้ปัด" กับกรณีนองเลือด 6 ตุลา

วีระ สมบูรณ์ อาจารย์ประจำภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะ
สตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

และนฤมล ทับจุมพล อาจารย์ประจำภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

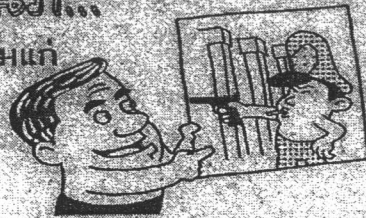
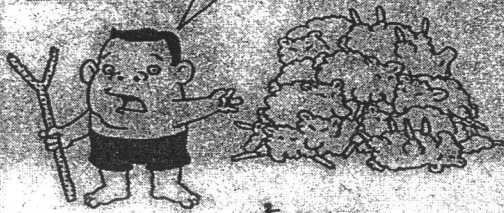
ย ยัมประเสริฐ:

เรียนเชิญท่านอาจารย์ชาญวิทย์กล่าวนำเป็นท่านแรกครับ

หน้าหากรรณิณะ "ตุลา" สะท้อนว่า...

▼ บางคนเป็นหอมตะ! พาหนีไปก็ปี...ก็ไมยอมแก่

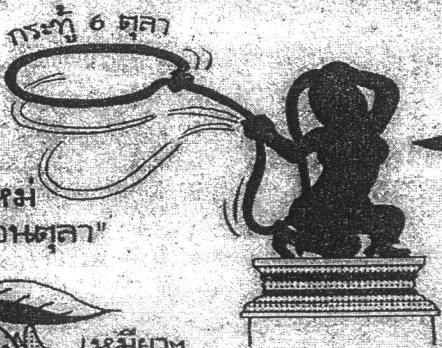
หมกป่าฆ่าแกะตายแค่ตัวเดียว! สาบานได้!

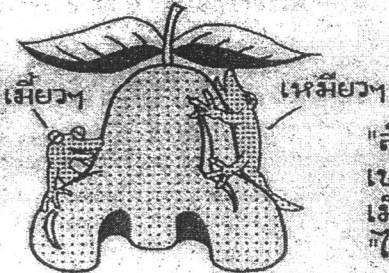
▲ คนที่ชอบอ้างถึง "ไอ้ปัด" ก็สรุปว่า "ไอ้ ร.ต.ท.ปัด" เป็นคนจุดชามวง 6 ตุลา

▲ นักตัดแต่งพันธนาการประวัติศาสตร์พยายามตัดต่อ "6 ตุลา" เหลือแค่ "จมูก" ไม่ให้โยงถึง "สมอง"

▼ เมืองไทยมีจิ้งจกพันธุ์ใหม่คือ "จิ้งจกเดือหนูตุลา"

▲ นักขวยโอกาส ตีโอกาสใช้ "6 ตุลา" ถล่มคู่ต่อสู้ ทั้งๆที่พรรคตัวเองเป็นรัฐบาลมาแล้ว 3 สมัย ก็ไม่เคยคิดชำระประวัติศาสตร์ 6 ตุลา

"สังคมนหน้าบาง" เหม็นชำระปวศ. 6 ตุลา เพราะปวศ. แบบนี้มันหน้าอาย! (สำหรับเมืองพทธ.) จนไม่สามารถที่จะเอาไปทำ "ไลก์แอนด์ชามด์" "อวดหนักท้องเทียว!" ▶

23 02 54

“6 ตุลา 2519” ตาย 1 ถ้าไม่ใช่เพราะ “ไอ้ปัด” แล้วใคร?:

ความอับจนทางปัญญาและประวัติศาสตร์ของ “สยามประเทศ(ไทย)”

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ

สวัสดีครับ ขอเริ่มจากเอกสารที่ผมได้แจกไป เป็นการ์ตูนจากหนังสือพิมพ์ “น” ของ “เกาเหลารวมมิตร เรื่อง นานาทศนะ 6 ตุลา” สะท้อนอะไร เพียงหน้า เขาเขียนเป็นการ์ตูน สามารถอธิบายได้ทั้งหมด และอาจมากกว่าที่เราจะพูดกัน ง่ายเข้าไป

เขาสรุปรูปสุดท้ายคือรูปนิสิตคณะรัฐศาสตร์ จุฬาฯ (นายวิจิตชัย อมรกุล) ถูก ฆาตที่ต้นมะขามสนามหลวง และเขาก็ถูกทำร้ายอย่างรุนแรงด้วยการเอาโต๊ะฟุตบอล ของ “เกาเหลา” ฆบด้วยคำพูดว่า “สังคมหน้าบาง เมินชำระประวัติศาสตร์ 6 ตุลา ประวัติศาสตร์แบบนี้ น่าอายสำหรับเมืองพุทธ จนไม่สามารถจะนำไปทำ *light und* อวดนักท่องเที่ยวได้”

ตรงนี้ดูลึกๆ แล้ว เป็นปัญหาทางวิชาการประวัติศาสตร์ของชาติ ผมจะเริ่ม ณะครับ วิวาทะของอดีต ที่ถูกขุดขึ้นมาโดยท่านนายกรัฐมนตรีสมัคร (สุนทร เรื่อง “6 ตุลาคม นั้น มีคนตาย 1 คน” กับวลีใหม่เร้าใจของรัฐมนตรีเฉลิม (อยู่บำรุง) ว่า “สาเหตุครั้งนั้น มาจากไอ้ปัดคน (ตัว) เดียว เท่านั้น”

วาทะดังกล่าวนั้น แม้จะเป็นมุสา และบิดเบือนประวัติศาสตร์ แต่ก็ น่าจะถือ ุญญาณที่เป็นบวกได้ เพราะทำให้อดีตที่ถูกทำให้ลืมหรือลืมนำไปแล้วโดยรัฐหรือ วนไม่น้อย กลับฟื้นขึ้นมาใหม่อีกครั้งหนึ่ง

“6 ตุลา 2519” ตาย 1 ถ้าไม่ใช่เพราะ “ไอ้ปัด” แล้วใคร?:

ความอับจนทางปัญญาและประวัติศาสตร์ของ “สยามประเทศ(ไทย)”

เข้าทำนองปรัชญาพื้นบ้านไทย ยวน (โยนก) ลาว ที่ว่า “ของกินบ่กิน อยู่กิน
เก่าบ่เล่า ผู้ลืมน”

ในประเด็นต่อมา ผมคิดว่าวิวาทะดังกล่าวของคนระดับสูง ซึ่ง
นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี จะโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ มีวาระซ่อนเร้นหรือไม่มี
ควรจะมองจากระดับกลางๆ แบบพวกเรา หรือระดับล่างลงไป ในเชิงบวก

กล่าวคือ อาจจะทำให้มีการรื้อฟื้น ชำระบทเรียนประวัติศาสตร์ของ 6 ตุลา
14 ตุลา หรือแม้กระทั่งเหตุการณ์พฤษภา พ.ศ.2535 ให้เป็นประวัติศาสตร์ร่วมของ
และประเทศชาตินี้ อย่างน้อยก็เพื่อประชาชนระดับกลางๆ อย่างพวกเรา หรือระดับ
ลงไป ซึ่งแม้ว่าจะไร้อำนาจ แต่ก็กว้างขวาง และเป็นตัวแทนของชาติของประชาชน
มากกว่า

ในวิชาประวัติศาสตร์ที่เราต้องสอนอยู่ ในเรื่องข้อมูลและการตีความ เป็น
สำคัญมาก เรารู้ดีว่าในเบื้องต้น ข้อมูลต้องได้รับการสืบสวน สอบสวน ค้น
กระຈ้าง ก่อนที่จะก้าวไปสู่การตีความ และบทสรุป

เพราะฉะนั้น จำนวนคนตายจะเท่าไร จะหนึ่งคนหรือว่าร้อยคน คุณเห็น
เหมือนตายไปแล้วเหมือนๆ กัน จะเอาอะไรกันนักกันหนานั้น ทำให้เป็นเรื่อง
น้อยๆ ไม่ เพราะมันนำไปสู่การตีความ และบทสรุปว่าเหตุการณ์นั้น เป็นเรื่อง
และเป็นเรื่องของคนไม่กี่คน เป็นเรื่องของไอ้ปึกคนเดียว เท่านั้น หรือเป็นเรื่อง
สังคม เรื่องของประเทศชาติกันแน่ และที่หนีไม่พ้นก็คือ การเสกสรรปั้นแต่งข้อมูล
สิทธิ์ ที่จะได้รับการประณามว่า “มุสา” หรือบิดเบือนประวัติศาสตร์ ครับ

เอกสารของทางราชการสมัยนั้น ซึ่งใช้ตราครุฑ แล้วก็ตีพิมพ์เพื่อขึ้นแจ้งให้
ตัว โดยคณะกรรมการปฏิรูปแผ่นดินอันมี พลเรือเอกสัจด์ ชลออยู่เป็นหัวหน้า ซึ่งเป็นผู้
พระบรมราชโองการแต่งตั้งให้นายชานินทร์ กรัยวิเชียร เป็นนายกรัฐมนตรี ใน

สุนทรเวช เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ภายหลังกฎรัฐประหาร 6 พ.ศ. 2519 ระบุว่ามียกคนตาย 46 คน

เอกสารดังกล่าวนั้น ตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษ ชื่อว่า “Fact of the Incident of 6 October 1976” พิมพ์เป็นภาษาอังกฤษ พร้อมรูปประกอบ เข้าใจว่าพิมพ์แจกให้คนไทยทั่วโลก และให้สถานทูตส่งต่อๆ ไปอีก ตอนนี้มีอยู่ในห้องสมุดของวิทยาลัยที่ทำเรื่องเกี่ยวกับ Southeast Asia หรือไทยศึกษาทั่วโลก พิมพ์เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2519 (ค.ศ.1976)

มีข้อความตอนหนึ่งบอกว่า “the total of 46 persons were killed, including monks, policemen and members of the public” เพราะฉะนั้น เอกสารทางราชการบอกว่า 46 คน รับ เอกสารนี้ ผมสำเนาเอกสารจากห้องสมุดของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เอกสารนี้ กล่าวต่อไปอีกว่ามีคนถูกจับกุมทั้งหมด 3,059 คน และได้รับการปล่อยตัวไปแล้ว 2,600 คน โดยเขียนเป็นภาษาอังกฤษว่า a total of 3,059 were arrested, 2,600 have been released on bail คือ ได้รับการประกันไปแล้ว อันนี้คือข้อมูลของเอกสารในสมัยนั้น เป็นข้อมูลของรัฐและถ้าจะให้เชื่อถือกันได้ในทางประวัติศาสตร์ ก็ควรตรวจสอบเช็คกันกับข้อมูลอิสระอื่นๆ ในยุคเดียวกัน ครับ นี่เป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์

น่าสนใจที่ว่านายนิโคลัส เบนเนท ได้เขียนจดหมาย ลงวันที่ กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2519 ลงใน Bangkok Post ครับ เขาบอกว่าองค์กรของเขาในสมัยที่เขาทำงานช่วง 6 ตุลาคม ชื่อว่า “Coordinating Group for Religion in Society” มีชื่อย่อว่า CGRS ได้แจ้งข่าวไว้ว่ามีผู้ถูกสังหารเมื่อ 6 ตุลาคม ประมาณ 300 คน อีกประมาณ 1,100 คนถูกจับกุมในกรุงเทพฯ “ภัยสังคม” ผมคิดว่าเราคงจะลืมคำนี้ไปแล้ว เราไม่ค่อยได้ใช้กันแล้ว

“6 ตุลาคม 2519” ตาย 1 ถ้าไม่ใช่เพราะ “ไอ้ปัด” แล้วใคร?:

ความอัปจนทางปัญญาและประวัติศาสตร์ของ “สยามประเทศ(ไทย)”

อันนี้เป็นจดหมายของคุณนิโคลัส เบนเน็ต เขียนแล้วลงท้ายว่าถูกเกิด และ
เขาคงอยู่ที่ภูเก็ต คนรุ่นผม คนบางคนซึ่งอาจจะนึกออกว่า นิโคลัส เข้ามาในป
ไทยในช่วง 14 ตุลา ถึง 6 ตุลา และเป็นกลุ่มซึ่งผลักดันให้เกิดการศึกษาเกี่ยวกับ
มนุษยชนรุ่นแรกๆ ขึ้นมาในบ้านเมืองของเรา เพราะฉะนั้น เขาคงมีอายุเยอะแล้ว
ส่วนตัวผมไม่เคยพบเขา แต่รู้ว่าเขาเป็นใคร ทำงานอะไร โดยเฉพาะเกี่ยวกับท่านอ
ป๊วย (อิงภากรณ์) และท่านอาจารย์เสน่ห์ (จามริก)

ผมได้เขียนบทความชื่อว่า “6 ตุลา 2519 ตาย 1 ถ้าไม่ใช่ “ไอ้ปัด” แล
ความอัปมงคลทางปัญญาและประวัติศาสตร์ของสยามประเทศ (ไทย)” ทั้งนี้
เหมาะสมกับชื่องานของอาจารย์ฉลอง (สุนทราวณิชย์) คือ “วิกฤตความรู้ ค
ความจำ เมื่อความจริง คือ สิ่งที่มีมองเห็นหนึ่งศพ “ไอ้ปัด” กับกรณีนองเลือด 6 ตุล

โดยในเบื้องต้นนี้ ผมได้กล่าวถึงจำนวนของตัวเลขผู้เสียชีวิตจากเหตุกา
ตุลา ว่าคืออะไร แต่ผมจะข้ามตรงนี้ไป ในส่วนที่ผมได้เขียนในบทความนั้น สำ
ที่เกิดขึ้นไม่ทัน หรือคนที่ไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์ ก็จะได้อ่านว่าใครเป็นใครในสมัยนั้น ค

เรามีนายกรัฐมนตรี คือ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช มีรองนายกฯคือ พลตรีป
อดิเรกสาร รมต.กระทรวงอุตสาหกรรม คือ พลตรีชาติชาย ชุณหะวัณ รมต.ยุ
คือ คุณชวน หลีกภัย มีอธิบดีกรมตำรวจ คือ พล.ต.อ.ศรีสุข มหิทธิเทพ รองอธิ
พล.ต.ท. ชุมพล โลหะชาละ และมีรายชื่อของตำรวจแถวหน้าๆ อีกหลายคน เช่น
สล้าง บุนนาค

ทางฝ่ายของลูกเสือชาวบ้านที่เรารู้จักกันดีก็มี พ.ต.อ.เจริญฤทธิ์ จัรัสโร
หัวหน้ากลุ่มกระทิงแดง คือ พล.ต.สุดสาย หัสดิน ซึ่งเป็นรองผู้อำนวยการ ก

นวยการรักษาความมั่นคงภายใน/Internal Security Operations Command) ด้วย
นั้น (ถ้าเราจะทำงานประวัติศาสตร์ เราต้องรู้ว่าใครเป็นใครในสมัยนั้น)

นอกจากนี้ ก็มีพรรคพวก เช่น นายเฉลิมชัย มัจฉากล่ำ มีผู้นำพระสงฆ์ที่สำคัญ
วุฒโทภิกขุ ซึ่งอยู่ในกลุ่มนวพล โดยมีผู้นำ คือ นายวัฒนา เขียววิมล มีวิทยุยาน
ไอ พ.ท.อุทาร์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา ร่วมด้วยช่วยกันอยู่โดยอาจารย์ “ฝ่ายเกลียด”
อุทิศ นาคสวัสดิ์ (เกษตรฯ) หรือนักเขียนชื่อดังร่วมสมัย เช่น ทมยันตี (คุณหญิง
ยมเจริญ หรือชื่อสกุลเดิม วิมล ศิริไพบูลย์)

ส่วนฝ่ายของทหารในสมัยนั้น เราทราบดี คือ พล.ร.อ. สงัด ชลช้อย ซึ่ง
นหัวหน้าคณะทหารทำการรัฐประหาร 6 ตุลา 2519 แต่ใช้ชื่อไม่ถูกต้องตาม
รัฐศาสตร์ เรียก “รัฐประหาร” ว่าเป็น “การปฏิรูป” เช่นเดียวกับการทำ
หารเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 ที่ควรจะเรียกว่าเป็น “รัฐประหาร”

สมัยนั้น ผู้บัญชาการทหารบก คือ พลเอกเสริม ณ นคร ท่านรับตำแหน่งต่อ
เอกบุญชัย บำรุงพงศ์ ส่วนทางธรรมศาสตร์ที่ถูกยึดข้อหาให้กลายเป็น
id Killing Field นั้น ผมอยากจะตั้งชื่อเป็นภาษาไทยเสียใหม่ว่า “ทุ่งสังหารแห่ง
มโกสินทร์ มหินทรามหาดิลกฯ”

ตอนนั้น ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ เป็นอธิการบดี ท่านเป็นเป้าหมายของการโจมตี
ลายโดย “ฝ่ายเกลียด” ซึ่งเรื่องน่าสนใจและน่าแปลกใจมากครับ เพราะตอนนี้
พูดถึง 6 ตุลา เราพูดโดยไม่มีอาจารย์ป๋วยอยู่ด้วยเลย เกิดอะไรขึ้น? ในแง่ของ
ศาสตร์ หรือการเขียนประวัติศาสตร์

ส่วนผู้นำนักศึกษาขณะนั้น มีเอนก เหล่าธรรมทัศน์ เป็นผู้นำ มีตำแหน่งนายก
เนสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทางธรรมศาสตร์นั้นมี พิเชียร อำนางวร
รัฐ ทางรามคำแหง มีมหินทร์ ดันบุญเพิ่ม และมีนักศึกษาตัวเล็กๆ ที่ไม่ใช่ระดับ

"6 ตุลา 2519" ตาย 1 ถ้าไม่ใช่เพราะ "ไอ้ปัด" แล้วใคร?:

ความอับจนทางปัญญาและประวัติศาสตร์ของ "สยามประเทศ(ไทย)"

นำ แต่พวกเขากลับได้รับข้อกล่าวหา classic ว่า “หมิ่นพระบรมเดชานุภาพ
จงรักภักดี” ต้องการทำลายชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ คือ นายวิโรจน์ ตั้งวานิช
นายอภิรักษ์ บัวหนักดี นักศึกษาสองคนนี้ แสดงละคนล้อเลียน ณ ลานโพธิ์
พนักงานชั้นตรี การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

โดยมากเราจะเข้าใจว่าพนักงานของการไฟฟ้าทั้งสองคน เป็นกรรม
แขวนคอ มาตายที่นครปฐม แต่ในข้อมูลประวัติศาสตร์ที่แท้จริงนั้น เขาเป็นพ
การไฟฟ้าชั้นตรี ที่นครปฐม และเรามากจะไม่เอ่ยชื่อเขา แต่ว่าประวัติศาสตร์ที่แท้จริง
สังคมและชาติ น่าจะต้องเอ่ยชื่อเขา ครับ เขาชื่อนายวิชัย เกษศรีพงศา และนาย
ทุมไมย ถูกฆ่าตาย

เรื่องนี้เป็นเรื่องที่เราจะมาลบล้างที่ธรรมศาสตร์ ซึ่งทุกคนก็รู้ว่า พ
นี้เป็นแผนการจะทำคณะรัฐประหารของคณะบุคคล หรือถ้าใช้ภาษาสมัยใหม่ก็คือ
ที่มองไม่เห็น” ที่นำจอมพลถนอม กิตติขจร กลับเข้ามาประเทศไทยด้วยกลยุทธ์
บวชเณรที่สิงคโปร์ ผมคิดว่าคงไปซุ่มเช่าที่พักอยู่ไม่ห่างจากสถานทูตไทยเท่าไร
ลอบกลับเข้ามาบวชพระอีกรอบที่วัดบวรฯ บางลำพู ที่มีสมเด็จพระญาณสังวรฯ
อวาส จนนำไปสู่การประท้วงและการปราบปรามนักศึกษาอย่างโหดเหี้ยม ทารุณ
จบลงด้วย 6 ตุลาอย่างที่เรารู้จักกัน ครับ

หากย้อนไปสู่วิวาทะเมื่อเร็วๆ นี้ ของท่านนายกฯ สมัคร และรัฐมนตรี
ไม่ทราบว่ามีวาระซ่อนเร้นอะไรหรือเปล่า ครับ ทั้งๆ ที่ 6 ตุลา ถูกทำให้ลืมและ
ไปแล้วในระดับสังคมและประเทศชาติ

อย่างไรก็ดี ผมจะขอทำความเข้าใจไปถึงบทความ **“เกียจเฉียด”** หรือใช้ศัพท์หรูหรากลับมา **“กัสมัคคี ประนีประนอม สมานฉันท์”** หรือ *compromise* ในระดับเบื้องต้น ซึ่งตกลงในหนังสือมติชนเมื่อเร็วๆ นี้ว่า การที่ (คุณทักษิณ ชินวัตร) เลิกเอาคุณมาเป็น นรม. ได้นั้น ก็คือ **“การเกียจเฉียด”** กันในระดับบนแล้ว

ตรงนี้ผมจะขอข้ามไปเพื่อเข้าสู่ประเด็นสำคัญที่เราจะพูดกันว่า ประเด็นสำคัญที่ถูกมองข้ามไปก็คือ คำสัมภาษณ์ในช่วงระยะเวลาเดียวกันที่ตีพิมพ์ในหนังสือ **“คิด”** เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ ที่ผ่านมา ซึ่งมีข้อความว่า

“กรณีการศึกษาจะหยิบเรื่องเหตุการณ์ 6 ตุลา มาพิจารณาชำระประวัติศาสตร์ และตนก็ไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์ ส่วนใครจะเป็นเจ้าภาพการพิจารณา คงไม่ยอมรับวงวิชาการ”

คงเดาออกนะครับ นี่เป็นคำสัมภาษณ์ระดับคนที่เป็นรองนายกฯ และรัฐมนตรีคุณสมชาย วงศ์สวัสดิ์ ผมว่าอันนี้เป็นเรื่องที่น่าห่วงและน่าวิตกยิ่ง เพราะปัญหาการศึกษาของชาติบ้านเมืองได้อย่างชัดเจนว่า **“ผู้นำของไทยระดับสูง ปรหิณให้บัณฑิต นักศึกษา และประชาชนทั่วๆ ไป ลืมอะไรบางอย่าง และจำอะไรบางอย่าง (ที่ไม่สำคัญ) มากเสียกว่า การคำนึงว่าอะไรคือการศึกษา อะไรคือประวัติศาสตร์”**

“6 ตุลาต้องถูกทำให้ลืม มากกว่าถูกทำให้จำ และประวัติศาสตร์ ก็หาได้เป็นแก่นของสังคมและประเทศชาติไม่” ผมว่าตรงนี้สำคัญตรงที่ว่า ทั้งนายกฯ หรือรัฐมนตรีศึกษาได้สะท้อนอะไรออกมา

ขอกล่าวว่า ในแง่ของพวกเราที่เป็นอาจารย์สอนประวัติศาสตร์ เราก็รู้ดีว่า **“เรื่องสำคัญๆ ทางด้านประวัติศาสตร์นั้น สมควรอย่างยิ่งที่จะบรรจุในแบบเรียน”**

“6 ตุลา 2519” ตาย 1 ถ้าไม่ใช่เพราะ **“ไอ้ปัด”** แล้วใคร?:

ความอัปจนทางปัญญาและประวัติศาสตร์ของ “สยามประเทศ(ไทย)”

วิชาสังคมศึกษา หรือวิชาประวัติศาสตร์ในระดับมัธยมด้วยซ้ำไป หาใช้ต้องรอจนระดับมหาวิทยาลัยไม่ อย่างไรก็ตาม ทั้งนี้ทั้งนั้น ก็ขึ้นอยู่กับนโยบายและแผน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จิตสำนึกว่าด้วยประวัติศาสตร์ของผู้กุมอำนาจรัฐในระดับรัฐบาลระดับกระทรวง

ผมเชื่อว่าทุกคนในบ้านเมืองนี้ จะทราบคิณะครับ นานหลายปีแล้ว ที่กระศึกษา่าอยู่กับที่ เพียงเรื่องประวัติศาสตร์โบราณ อันเต็มไปด้วยเรื่อง “จักรๆ วงศ์ๆ” เป็นเรื่องของบุคคลชั้นสูงเพียงหยิบมือเดียว เพียงไม่กี่วงศ์ตระกูล หาใช้ประวัติศาสตร์เป็นเรื่องใกล้ตัวของผู้คนจำนวนมาก ของผู้คนที่หลากหลายวัฒนธรรมและภาษา ประกอบขึ้นมาเป็นประชาชนของบ้านเมืองนี้

กล่าวโดยย่อ **ยังไม่มีประวัติศาสตร์สังคมของเรา ยังไม่มีประวัติศาสตร์ของพื้นที่แท้จริงของเรา** ผมคิดว่ามีหลักฐานพยาน ก็คือถ้าท่านลองไปหาซื้อหนังสือประวัติศาสตร์สังคมศึกษาระดับประถมและมัธยมศึกษา ที่ไหนก็ได้ มันจะไม่หนีสิ่งที่ผมพูดก็คือเรื่องโบราณ จักรๆ วงศ์ ๆ จำกัดอยู่เพียงแค่เรื่องของผู้คนเพียงหยิบมือเดียว และนี่ก็ทำให้เข้าใจได้ว่า “ทำไมประวัติศาสตร์จึงกลายเป็นวิชาที่น่าเบื่อ มีแต่ท่องจำ ชื่อ นาม ลำดับ กลายเป็นยากล่อมประสาท ไม่สร้างสติปัญญาให้กับเราเท่าใดนัก”

ดังนั้น ก็ไม่น่าแปลกใจที่จะหานักเรียน นักศึกษา แม้กระทั่งในระดับป และมัธยม ที่จะหันมาสนใจได้ และนี่ โดยไม่ต้องพูดถึงระดับจุฬาฯ หรือธรรมศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์ก็แทบจะไม่มีคนอยากมาเรียน

กล่าวโดยสรุป 6 ตุลา ที่ถูกรื้อฟื้นขึ้นมา จะโดยบังเอิญหรือตั้งใจก็ตาม ระดับรัฐมนตรี สองท่านแรกนั้น ก็กลายเป็นการโต้เถียงโต้ตอบกันทางการ

เฉพาะอย่างยิ่งจากพรรคฝ่ายค้านในปัจจุบัน (ประชาธิปไตย) ซึ่งเป็นรัฐบาลที่เสถียร
จนแล้วถุกยึดอำนาจเมื่อ 6 ตุลา 2519 เรื่องทำนองนี้ ท้ายที่สุดก็คงจะเงียบไป
นอย่างเช่นเคย

ถ้าจะพิจารณาจากคำสัมภาษณ์ของรัฐมนตรีศึกษาธิการ ว่าไม่เกี่ยวกับ
วงการศึกษาธิการ ก็เพราะว่านี่เป็นประวัติศาสตร์ของผู้กุมอำนาจระดับสูง ไม่ว่าจะ
กรม กระทรวงหรือคณะ ผู้อำนวยการ หรือหัวหน้าภาควิชา ต่างก็ต้องการให้เรา
มากกว่าให้จำ”

วิชาประวัติศาสตร์จึงเป็นการต่อสู้แย่งชิง “พื้นที่” กัน ทั้งในหน้ากระดาษของ
เรียน แบบเรียน ในสื่อสารมวลชน ทั้งของฝ่ายรัฐและของเอกชน ทั้งหนังสือพิมพ์
โทรทัศน์ ผมคิดว่าเราเข้าใจกันได้เป็นอย่างดี หากมองจากเหตุการณ์ช่วง 2-3ปี ที่
มาจากรัฐบาลคุณทักษิณ (ชินวัตร) ผ่าน “รัฐบาลชิงแก่”(รัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์
มภ์) จนมาถึงรัฐบาลคุณสมภาร (สุนทรเวช)

และที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ การช่วงชิงพื้นที่กันในอินเทอร์เน็ตและอีเมล ถ้าใคร
ไปดู ก็อาจจะตกยุค ตกเวทีประวัติศาสตร์ได้ รวมความแล้ว ผมคิดว่าวิวาทะที่
เน้นเป็นปัญหาทางประวัติศาสตร์มากๆ ทั้งนี้เพราะ 6 ตุลา เป็นประวัติศาสตร์ที่
รัฐ หรือ “มือที่มองไม่เห็น” หรือคนทั่วไป อาจต้องการให้ลืม และอีกด้าน
อยากลืม แล้วทำไมวันนี้เราจึงต้องมาถกเถียงกันในเรื่องประวัติศาสตร์ครั้งนั้น

ผมขอจบการพูด ด้วยการแจกการ์ดตูน ซึ่งผมได้เอามาปะไว้หน้าบทความที่ผม
และในที่นี้ บังเอิญว่ามีนักประวัติศาสตร์สาวผู้หนึ่ง ซึ่งได้เก็บหนังสือ
ภาควิชารายสัปดาห์” ระหว่างปี 2516 ถึง 2519 ไว้เป็นอย่างดี ครบชุด

"6 ตุลา 2519" ตาย 1 ถ้าไม่ใช่เพราะ "ไอ้ปัด" แล้วใคร?:

ความอับจนทางปัญญาและประวัติศาสตร์ของ "สยามประเทศ(ไทย)"

เธอนำมามอบให้ผม เมื่อผมพลิกดู ก็พบว่า หนังสือพิมพ์ “ประชาชาติ
สัปดาห์” นั้น มีบุคคลสำคัญในครั้งนั้นช่วยกันทำ มีสุทธิชัย หยุ่น มีสุจิตต์ วงษ์เพ
ชรรค์ชัย บุนปาน มีนิวัต กองเพียร เมื่อพลิกดูแล้ว ก็ปรากฏว่าการรายงานข่าว
ละเอียดคืบ นับตั้งแต่เดือนสิงหาคมที่จอมพลประภาส จารุเสถียรกลับมา จนกระทั่ง
วันรัฐประหารยึดอำนาจ หนังสือพิมพ์ฉบับนี้ออกข่าวมาตลอด จนกระทั่งช่วงเหตุ
6 ตุลา ก็เงียบหายไป

ก่อนหน้านั้นมีตลอดเลย ครับ ผมได้ถ่ายเอกสารทั้งหมดในส่วนที่เกี่ยวข้อง
ตุลา แล้วเขียนเป็นเล่ม ทำนองจดหมายเหตุ โดยเริ่มจากเล่มในเดือนสิงหาคม นับ
ช่วงที่มีการประท้วงการกลับมาของจอมพลประภาส จารุเสถียร และจบลงด้วยเล่ม
เดือนตุลา การกลับมาของจอมพลถนอม กิตติขจร และการรัฐประหาร

หลัง 6 ตุลา หนังสือพิมพ์ก็ถูกสั่งปิด ฉบับสุดท้ายเดือนตุลา นำเสนอ
หน้าปกเป็นรูปของนายตำรวจท่านหนึ่ง (ไม่ทราบว่าเป็นชุมพล โลหะชาละ หรือ
แล้วเขียนพาดหัวไปings บอกว่า “ตำรวจ ฆาตกร เจ้าเก่า” ผมคิดว่าเป็นเอกสารที่น่าสนใจ
มาก

ท้ายที่สุด ผมคิดว่าการ์ตูนนี้ ที่ได้พูดเกริ่นแต่ต้น สามารถสรุปประเด็นทั้ง
เกี่ยวกับวิชาประวัติศาสตร์ได้อย่างดีมาก ๆ การ์ตูนนี้มีชื่อว่า “นานาชาติชนะ 6 ตุลา”
ขยายความว่า “...บางคนเป็นอมตะ ผ่านไปกี่ปีๆ ก็ไม่ยอมแก่...นักฉวยโอกาส ถือโ
ใช้ 6 ตุลา ถล่มคู่ต่อสู้ ทั้งๆ ที่พรรคตัวเองเป็นรัฐบาลมาแล้ว 3 สมัย ก็ไม่เคยคิด
ประวัติศาสตร์ 6 ตุลา เพราะประวัติศาสตร์แบบนี้มันน่าอายสำหรับเมืองพุทธ
สามารถจะนำไปทำ light and sound อวดนักท่องเที่ยวได้” (จากหนังสือพิมพ์
วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2551)

ผมขอจบด้วยประโยคสุดท้ายของผม ที่เขียนไว้ในบทความที่กล่าวถึงแต่ต้นว่า
ผมเชื่อว่า 6 ตุลา เป็นชิ้นส่วนที่สำคัญของประวัติศาสตร์ ของการเมือง
ชาติ และของยุคสมัยใหม่ใกล้ตัวเรายัง

เพราะนับตั้งแต่ ปฏิวัติ 2475 ที่เปลี่ยนระบอบการปกครอง ไม่ใช่เพียงแค่อึด
เปลี่ยนรัฐบาลเป็นต้นมานั้น ไม่มีเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์และการเมืองใด
กระทบอย่างรุนแรง สั่นสะเทือนต่อสังคมของเราเท่ากับเหตุการณ์ 14 ตุลาคม
ที่ผู้คนระดับกลางและล่างที่เป็นนิสิตนักศึกษาและประชาชน ที่ร่วมกันโค่นล้ม
ระบอบอำมาตยาเสนาธิปไตย” ที่มีแกนกลางอยู่ที่คณะราษฎรที่มีถนอม ประภาส
ลงได้

จาก 14 ตุลา ถึง 6 ตุลา เพียงเวลาไม่ถึงสามปีดี ระบอบอำมาตยาเสนาธิปไตย ก็
เซพขึ้นมาใหม่ ทั้งนี้ด้วยการทำรัฐประหาร และประหารประหารนักเรียนนิสิต
ฆาด้วยในเวลาเดียวกัน

6 ตุลา เป็นผลพวงของ 14 ตุลา หากไม่มี 14 ตุลา ก็คงไม่มี 6 ตุลา เหตุการณ์
นั้น แม้จะมีบาดแผล แต่ก็ดูเหมือนจะเป็นบาดแผลที่หายขาดได้ และกลายเป็น
ศาสตร์ที่ได้รับการจดจำ ได้รับการรับรอง และมีพื้นที่ แม้จะยังไม่มากนัก และมี
บริบท เบี้ยวๆ ในตำรา ในแบบเรียน ในสื่อสารมวลชนก็ตาม

ตรงข้ามกับเหตุการณ์ 6 ตุลา อย่างหน้ามือเป็นหลังมือ 6 ตุลาเป็นหนึ่งใน
ศาสตร์บาดแผล” ของสยามประเทศ (ไทย) ที่น่าเชื่อว่า แผลยังคงพุพองอยู่
แต่ทำให้ถูกลืม ทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจจากผู้กุมอำนาจรัฐ จาก “มือที่มองไม่
และทั้งจากเราๆ ท่านๆ นี้เอง

“6 ตุลา 2519” ตาย 1 ถ้าไม่ใช่เพราะ “ไอ้ปัด” แล้วใคร?:

ความอับจนทางปัญญาและประวัติศาสตร์ของ “สยามประเทศ(ไทย)”

แต่ “ประวัติศาสตร์บาดแผล” ของ 6 ตุลา ก็ยังคงเป็นปีศาจหรือผีร้าย
ประวัติศาสตร์ที่ยังคงหลอกหลอน ทั้งเรียกร้อง รอคารชำระแก้ไข รักษาเยียวยาให้
ของศาสตร์แห่งสังคม ประวัติศาสตร์เป็นศาสตร์ที่แปลกประหลาด เป็นประชาธิปไตย
เปิดกว้าง ใครๆ ก็เข้ามาร่วมวงได้ และที่สำคัญคือไม่มีอายุความ”

สุราษฎร์ ยืมประเสริฐ:

อาจารย์ชาญวิทย์ได้เริ่มจากการชี้ให้เห็นว่ามีการบิดเบือนประวัติศาสตร์
กรณี 6 ตุลา และไม่ใช่เพียงแค่บิดเบือนประวัติศาสตร์ว่ามีแค่คนตายเพียงคนเดียว
ไอ้ปี้ด คือ ผู้ก่อเหตุการณ์ แต่ยังสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาใหญ่ เกี่ยวกับเรื่องของการ
ประวัติศาสตร์ของชาติว่าประเทศไทยมีปัญหามาก เพราะเหตุการณ์บางเหตุการณ์
ประวัติศาสตร์กลายเป็นเหตุการณ์ที่ถูกลืม หรือ ไม่ได้ถูกบันทึกและไม่ให้ความ
จนถูกบรรจุสู่วรรณานันมีประโยชน์ต่อไป

ในแง่มุมที่น่าสนใจต่อมา มันคือปัญหาอะไรที่เกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์
จริง หรือความทรงจำ อยากขอเชิญอาจารย์ฉลองกล่าวในประเด็นนี้ครับ

การแสวงหา) ความจริง?: ตรรกะแห่งวัฒนธรรมทางความคิด

ฉลอง สุนทราวาณิชย์

ในวันนี้ผมคงไม่ได้มาอภิปรายว่า ความจริงในกรณีของเลือด 6 ตุลา สาเหตุมาจากใครเป็นคนที่ก่อเหตุ เป็นอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นโดยไม่ตั้งใจ หรือไม่มีใครอยากให้อะไรจริงๆ นั่นเป็นปฏิบัติการที่เกิดขึ้นอย่างจริงจัง มีการวางแผนอย่างแนบเนียน ก็ต่อที่นำไปสู่การสังหารหมู่ เราจะไม่วางนัยถกเถียงกันว่าจริงๆ ในท้ายสุด ความตายขึ้นจากกรณี 6 ตุลา ทั้งหมดก็คนที่ผมกล่าวเช่นนี้ ไม่ได้หมายความว่าความจริงต่อเท็จจริงกรณี 6 ตุลา ไม่สำคัญ

อันที่จริงในด้านหนึ่ง มีข้อมูลและหนังสือจำนวนมาก ในช่วงปีหลังเกิดกรณีที่ดีพิมพ์ออกมาให้เห็นถึงเรื่อง 6 ตุลา หรือหลังจากนั้นก็จะมีทยอยออกมา แต่ในอีกสาเหตุหนึ่งที่ผมจะไม่ขอกกล่าวถึงสาเหตุของ 6 ตุลา เพราะในด้านหนึ่งจากวิชาการด้านประวัติศาสตร์แล้ว กระบวนการที่จะแสวงหาความจริงหรือความจริงนี้ เป็นเรื่องยุ่งยาก ซับซ้อนมากกว่ากระบวนการความจริงในกระบวนการธรรมดาอย่างที่เรารู้จักกัน มันซับซ้อนมากกว่า

เมื่อเวลาตำรวจสืบสวนคดี ก็จะมีการเก็บหลักฐานจากที่เกิดเหตุ หรือเรียกที่เห็นเหตุการณ์มาสอบเพื่อทำสำนวน อาจจะสามคน ห้าคนแค่นั้น หรือแม้แต่กระบวนการหาความจริงโดยศาลสถิตยุติธรรม ก็พิจารณาจากพยานที่น่าสืบ หรือพยานฝ่ายอัยการหรือฝ่ายจำเลยนำขึ้นมาเพื่อการนำสืบ

การหาความจริงในกระบวนการยุติธรรมจะมีการพูดถึงสิ่งที่เป็นแรงผลักดัน
motivation ในระดับของบุคคล ไม่เคยสนใจลงไปสู่พลังอันซับซ้อนซ่อนเร้นที่มาก
นั้น คือในเรื่องของจิตวิทยาทางสังคม จิตวิทยาฝูงชน หรือแรงกดดันทางสังคมในร
ต่างๆ

เพราะฉะนั้นก็ขอเรียนให้ทราบก่อนว่าในที่นี้เราคงไม่มาพูดถึงเรื่องความจริ
กรณี 6 ตุลา ที่สำคัญคือกระบวนการหาความจริงในประวัติศาสตร์กรณี 6 ตุลา

**“ผมคิดว่าอุปสรรคใหญ่” หรือปัญหาใหญ่ที่สุดคือกับดักทางวัฒนธรรม
ความคิด”** คือกับดักทางวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยเราเอง ถ้าทราบใดที่เ
สามารถก้าวข้ามตรงนี้ไปได้ตรงที่จะทำให้กฎหมายว่าด้วยการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร
ทางราชการสามารถเข้าได้อย่างสะดวกโดยไม่มีเงื่อนไข เรื่องการแสวงหาความจริ
กรณี 6 ตุลาที่เป็นเรื่องยากค่อนข้างลำบาก

ผมขอแสดงจุดยืนไว้ตรงนี้ว่า การเข้าถึงความจริงทางประวัติศาสตร์ไม่
เป็นเหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อสังคมในวงกว้าง อย่างเช่นกรณี 6 ตุลา หรือการแส
ความจริงในระดับของชุมชนหรือในระดับของบุคคล ตราบเท่าที่มันไม่ไปละเมิด
ส่วนบุคคล นั้นเป็นสิทธิของคนทุกคนในสังคม แต่ที่สำคัญกว่านั้นนั่นเป็นหน้าที่ขอ
ที่อยู่ในแวดวงวิชาการประวัติศาสตร์

อย่างไรก็ดี สิ่งที่ผมจะพูดในวันนี้ เป็นปัญหาเฉพาะหน้าที่สำคัญกว่ากา
ความจริงในกรณี 6 ตุลา และผมคิดว่ามันเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อสังคมทั้งหมด
คือปัญหาว่าด้วยเรื่องของวิกฤตความรู้ ความจริงและความจำ

อย่างที่ท่านอาจารย์ชาญวิทย์และอาจารย์สุธาชัยได้เกริ่นนำไปแล้ว ใน
หลังจากมีการตั้งรัฐบาลใหม่ เรื่องที่เกี่ยวข้องกับ 6 ตุลา ปรากฏขึ้นมา ผมขอไม่เอ่ย

เป็นคนพูด แต่คิดว่าทุกท่านทราบดี ประเด็นสำคัญไม่ได้อยู่ที่ว่าใครเป็นคนพูด แต่
ว่าข้อเท็จจริงและความจริงที่ถูกนำเสนอ

คนที่เป็นต้นเหตุนำไปสู่การนองเลือดนั้นเป็นคนที่เราเรียกกันในตอนนี้ว่า
“ปีศาจ” เมามา ไม่รู้เรื่องรู้ราวแล้วชักปืนยิงออกไปโดยไม่ตั้งใจ จุดชนวนนำไปสู่การ
เลือด หรือข้อเท็จจริงอีกประการหนึ่งก็คือ ในท้ายที่สุดแล้ว เหตุการณ์ 6 ตุลา มีคน
เพียงคนเดียว

ประเด็นสำคัญก็คือ ความจริงชุดดังกล่าวนี้ได้กระจาย แพร่ออกไปตามสื่อ
ๆ ซ้ำแล้วซ้ำเล่าในสื่อเกือบทุกสื่อที่เรารู้จักกัน ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ หรือ
ยูทูป ในท้ายที่สุดสำหรับคนจำนวนไม่น้อย อันนี้คือ ความจริง

แต่ในทัศนะของผม ประเด็นเรื่องของหนึ่งศพก็ดี ประเด็นเรื่องของไอ้ปีศาจก็ดี
ะที่จริงก็ไม่ได้ชื่อไอ้ปีศาจ เข้าใจว่าเป็นนายร้อยตำรวจโทซึ่งไม่มีชื่อ หรือไม่มีชื่อ
นาม) ผมคิดว่าที่น่าตกใจ คือประเด็นดังกล่าวสะท้อนการรับรู้เกี่ยวกับความจริง
สังคมทั้งสังคม โดยเฉพาะเพียงคนพูดสองคนนั้น

ประเด็นอยู่ที่ว่าคำพูดและการยืนยันในข้อเท็จจริงและความจริงดังกล่าว ทำ
ราสรูปได้ไม่ยากนักว่าในท้ายที่สุดแล้ว สิ่งที่เป็นความจริงในความเข้าใจของผู้พูด
สังคมไทย คือสิ่งที่ปรากฏอยู่ในสายตา สิ่งที่เรามองเห็นด้วยตาเราเองเท่านั้น
การยืนยันว่าเราเห็นเองด้วยตา เพราะฉะนั้น นั่นคือความจริง มันแปลว่าอะไรถ้า
ไม่ได้เห็นด้วยตาเราเอง สิ่งนั้นไม่ใช่ความจริงและข้อเท็จจริง?

ความจริงที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เราพูดในวันนี้คือ ผู้พูดนั้นยืนอยู่ข้างๆ กับ
การณ์ที่เกิดขึ้น เห็นอย่างนั้น และด้วยเหตุนี้จึงสามารถยืนยันได้ว่านี่คือความจริง

ของเหตุการณ์ 6 ตุลา เขายืนยันได้เพราะเขาเห็นกับตาและเพราะมันเกิดขึ้นข้างๆ ตัว
ข้อเท็จจริงคือมีคนตายอยู่คนเดียว เพราะเป็นสิ่งที่ผู้พูดเขาเห็นด้วยตาเขาว่ามีคนต
เพียงคนเดียว ความจริงและข้อเท็จจริงแบบนี้ ย้ำอีกครั้งหนึ่งว่ามันถูกนำเสนอซ้ำเส
อีกในสื่อต่างๆ แต่ก็มีคนโต้แย้งมากมายว่าเหตุการณ์จริงๆ ไม่ได้เป็นแบบนั้น

อย่างที่ท่านอาจารย์ชาญวิทย์ได้แสดงให้เห็น ไม่ว่าจะเป็นวิธีคิด หนังสือ
สิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่อาจารย์ได้พูดถึง โดยมีคนโต้แย้งว่าความจริงไม่ได้เป็นแบบนั้น
ตายมากกว่าหนึ่งคนแน่ๆ เช่นมีผู้เสนอว่าจำนวนคนตายตามหลักฐานทางราชค
จำนวน 41 คน หรือบางคนก็ยืนยันว่ามากกว่านั้น

ทั้งนี้สามารถยืนยันได้เพราะมีภาพถ่าย อย่างเช่นภาพที่ท่านอาจารย์ชาญ
ฉายให้ดูว่ามีศพนักศึกษาถูกทุบ ถูกทำร้าย ถูกแขวนคอมากกว่า 1 คนแน่ๆ กลาง
สนามหลวง แล้วนั่นเฉพาะที่ท้องสนามหลวง แต่ก็มีคนโต้แย้งมากมายว่าความจริง
6 ตุลา ไม่ได้เกิดเพราะตำรวจชี้มา แต่เป็นปฏิบัติการการ โจมตีที่มีการวางแผนอย่าง
ยลและละเอียดซับซ้อน

ความน่ากลัวของวิธีคิดที่บอกว่าความจริง คือ สิ่งที่มีมองเห็น ความคิดแบบ
ย้ำแล้วย้ำอีกจะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตามโดยสื่อต่างๆ ที่หีบยกไปถ่ายทอด อันที่จริง
ผมขอย้ำในที่นี้ว่าวิธีคิดเช่นนี้ โดยตัวมันเองไม่ผิด หากเรายอมรับว่าความจริง คือ
มองเห็นและในขณะที่เดียวกันเราต้องยอมรับว่าความจริงที่คนอื่นมองเห็นก็เป็นความ
จริงเหมือนกัน

ความจริงมันมีนิทานเรื่อง “ตาบอดคลำช้าง” คิดว่าท่านทั้งหลายคงจะคุ้น
และได้ยินได้ฟังในชั้นประถม เรื่องเกี่ยวกับพระราชาได้ทดสอบว่าถ้าให้คนตาบอด

งแล้วจะได้ความจริงเกี่ยวกับข้างว่าอย่างไร คนตาบอดหลายคนที่เป็นคนตาบอดหลายคน
ของข้างก็จะได้ภาพความจริงเกี่ยวกับตัวข้างแตกต่างกัน

แน่นอนว่าความจริงที่คนตาบอดแต่ละคน “มองเห็น” นั้นไม่ใช่ความจริง
ของข้างแต่เป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น แต่เมื่อนำเอาความจริงของคนตาบอดแต่
าประมาณหกคนแล้วก็จะได้ภาพข้างที่ใกล้เคียงความเป็นจริงซึ่งอาจไม่เหมือนกับ
คนตาบอดแต่ละคนได้จินตนาการ แน่นอนว่าความจริง คือ สิ่งที่มีมองเห็นตราบน
ยอมรับว่าความจริงที่คนอื่นเห็นก็เป็นความจริงเหมือนกัน อันนี้ไม่ผิด แต่ถ้า
้ก็ตาม ความจริงคือ สิ่งที่มีมองเห็นและโดยที่ไม่ยอมรับสิ่งที่คนอื่น ๆ เห็นว่าเป็น
จริงเหมือนกัน ผมคิดว่าตรงนี้น่ากลัว

ผมจะขอหยิบยกมาพูดในเชิงเปรียบเทียบว่า ถ้าเมื่อใดก็ตาม หลักการที่ว่าความ
สิ่งที่มีมองเห็น โดยที่ไม่ยอมรับความจริงของคนอื่น แบบนี้จะกระทบกับชีวิตคน
มทั้งหมดเลย ยกตัวอย่างง่ายๆ ในกระบวนการยุติธรรม ไม่มีตำรวจคนไหนที่
เหตุการณ์จริงของการเกิดคดีความ ไม่ว่าจะเป็นการฆาตกรรม อุบัติเหตุ สิ่ง
แสวงหาได้ คือ หลักฐานที่อยู่ในที่เกิดเหตุ เพราะตำรวจไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์
ครทำผิดทำถูก หรือก่ออาชญากรรม แต่ตำรวจอาศัยการสืบพยานที่อยู่ในที่เกิด
ะหลักการสันนิษฐานจากการดูแรงงูใจต่างๆ

ไม่เพียงแค่นั้น แม้กระทั่งเมื่อเรื่องไปถึงอัยการ อัยการเองก็ฟังหรือพิจารณา
ฐานที่สืบสวนสอบสวนได้โดยตำรวจ จึงค่อยตัดสินใจว่าจะนำคดีสู่ศาลได้

อัยการเองก็ไม่ได้เห็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริงเพียงแต่อาศัยหลักฐานที่ถูกประมวลมา
จ ในท้ายที่สุดเมื่อมาสู่ขั้นตอนการพิจารณาของศาล กระบวนการหาความ

จริงก็วางอยู่บนการสืบพยานและการพิจารณาหลักฐานประกอบการตัดสินใจตัดสินคดีความ ผู้พิพากษานั้น ตัดสินจากหลักฐานที่มีอยู่โดยที่ผู้พิพากษาไม่รู้ด้วยซ้ำว่าเหตุการณ์เป็นเช่นไร

ดังนั้น เมื่อไรก็ตามที่หลักการที่ว่าความจริงคือสิ่งที่มองเห็น ได้รับการ ก็ป่วยการที่จะพูดถึงกระบวนการยุติธรรม เพราะบนฐานวิธีคิดนี้ ไม่มีกระบวนการไหนที่จะบอกได้ว่าความจริงคืออะไร ถ้าหากยอมรับแนวคิดดังกล่าวนี้ว่ากระบวนการยุติธรรมต้องพังทลาย

ตัวอย่างที่สอง คือ กรณีของพุทธศาสนา ในที่นี้คิดว่าส่วนใหญ่ พุทธศาสนิกชน อาจมีศาสนิกอื่นบ้าง กล่าวคือ เมื่อไรก็ตามที่ความจริงคือสิ่งที่มองเห็นที่ยอมรับ ผมคิดว่ามันจะเกิดความรู้สึกขัดแย้งขึ้นมาทันทีเลยว่า เราจะยังยอมถือพระพุทธรูปอยู่ต่อไปได้อย่างไร เราารู้ได้อย่างไรว่าพระพุทธรูปเป็นบุคคลตัวตนจริง

ที่ผมหยิบยกประเด็นนี้ขึ้นมาเพราะผมคิดว่า ทุกวันนี้ วิธีการนับถือศาสนา เฉพาะที่คนพุทธนับถือศาสนาพุทธ ไม่ใช่เพราะหลักธรรมคำสอนของพระพุทธสมเหตุสมผลและเป็นวิทยาศาสตร์เพียงเท่านั้น แต่ลึกลงไปกว่านั้น คือความเชื่อ พระพุทธรูปคือบุคคลที่มีตัวตนจริงในประวัติศาสตร์ และโดยที่พระพุทธรูปได้หลักศีลธรรมจากการทดสอบและประสบการณ์ของพระองค์เอง ที่ทำให้เรารู้สึกว่า คำสอนของพุทธศาสนาเป็นสิ่งที่มีความหมายและมีพลังบางอย่างให้เราต้องนับถือศรัทธา แต่ถ้าเราเชื่อว่าความจริงคือสิ่งที่มองเห็นได้เท่านั้น เราก็คงไม่สามารถเชื่อว่าพระพุทธรูปมีอยู่จริง และผมไม่เชื่อว่าจะมีใครในที่นี้เคยเห็นพระพุทธรูปเจ้าหรือ

วิธี ที่หมายถึงสัญกรรมและวิธีการค้นพบสัญกรรมของพระองค์ เว้นแต่ด้วยการ
ใน

ดังนั้น วิธีคิดที่บอกว่า ความจริงคือสิ่งที่มองเห็นเท่านั้น ทำลายความรู้ทาง
ศาสตร์ของเราทั้งหมด มันไปทำลายฐานของความคิด ความศรัทธาในความเชื่อ
ที่เราทุกคน ปัญหาที่ผมคิดว่าน่าสนใจก็คือ วิธีคิดที่ว่าความจริงคือสิ่งที่มองเห็น
อันที่จริง ไม่ได้เพิ่งเริ่มเกิดขึ้นเมื่อเร็วๆ นี้จากการให้สัมภาษณ์ของบุคคลสอง
กับกรณี 6 ตุลา แต่ฐานของวิธีคิดแบบนี้ดำรงอยู่ในสังคมไทยมายาวนาน
จนเราได้เข้ามามีอิทธิพลอยู่ในแวดวงที่เกี่ยวกับตัวผมเองด้วย

ในความเข้าใจของผม วิธีคิดที่บอกว่า ความจริงคือสิ่งที่เรามองเห็นนั้น ใน
หนึ่งมาจากความรู้และปรัชญาแบบวิทยาศาสตร์ ท่านทั้งหลายที่เคยเรียนปรัชญา
ศาสตร์มา คงจำได้ว่าบุคคลสำคัญซึ่งมีส่วนในการนำไปสู่กระบวนการปฏิวัติ
ทางวิทยาศาสตร์ คือ โรเจอร์ เบคอน เขาเป็นนักบวชและนักปรัชญาชาวอังกฤษ
เขาเป็นบุคคลร่วมสมัยกับพ่อขุนรามคำแหงมหาราช สมัยสุโขทัย
สิ่งหนึ่งซึ่งมีความสำคัญจากอิทธิพลของโรเจอร์ เบคอน คือ การคิดค้นการฝน
ให้เป็นเลนส์ ในท้ายที่สุดแว่นสายตา กล้องจุลทรรศน์ กล้องจุลทรรศน์ทั้งหลาย
กลายเป็นเครื่องมือของวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ ทั้งหมดเริ่มต้นจากเขาที่ฝน
ให้กลายเป็นเลนส์ เพื่อที่จะให้มนุษย์สามารถมองเห็นสิ่งที่ตาเปล่ามองไม่เห็น
สิ่งที่มีขนาดเล็กและอยู่ในระยะไกล เป็นจุดเริ่มต้นให้มนุษย์แสวงหาความจริง
ที่มองเห็น

ในแง่หนึ่งวิธีคิดของเบคอนในลักษณะนี้ก็จะกลายเป็นสัญลักษณ์ของเซอร์
โฮล์มส์ ภาพที่เขาใช้แว่นขยายติดตัวตลอดเวลาแล้วส่องสิ่งต่างๆ เพื่อหาหลักฐาน
เล็กที่สุดเพื่อนำมาใช้ค้นหาตัวผู้กระทำผิด ทั้งหมดนี้ คือ “จารีตของทางวิทยาศาสตร์”
และเรื่องท้ายสุดที่เพิ่งเกิดขึ้นและรับรู้กันอย่างกว้างขวางในสังคมไทยรอบ 10 ปี
มา

ขอเรียนด้วยความเคารพ กรณีคุณหญิงหมอพรทิพย์ โรจนสุนันท์ จะโดย
หรือไม่ก็ตาม แต่ท่านมีส่วนทำให้จารีตของวิธีคิดแบบวิทยาศาสตร์ได้รับการยอมรับ
ในสังคมไทย เพราะท่านเป็นมือที่จะแสวงหาความจริงของรูปคดี จากหลักฐานที่ป
ทางสายตา ไม่ว่าจะเป็นการเอาที่กรองไปดักเอาเศษเลือด เศษซากไขมัน หรือเศษก
จากท่อระบายน้ำ ฯลฯ แล้วเอาไปพิสูจน์ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ผมคิด
เป็นจุดสำคัญที่ทำให้จารีตวิธีคิดแบบนี้เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางในสังคมไทยใ
ระยะหลังๆ

ประเด็นของผมก็คือ วิธีคิดแบบวิทยาศาสตร์ เป็นเรื่องของสสารซึ่งเป็นส
สามารถประจักษ์ได้โดยประสาทสัมผัสทั้ง 5 เป็นสิ่งที่เรามองเห็น เพราะฉะนั้น
เรามองเห็นคือ ความจริง

**แต่ต้องขอภัยที่ผมจะบอกว่าวิธีคิดแบบนี้เป็นวิธีคิดแบบวิทยาศาสตร์ที่ดู
เงิน และง่ายเกินไป เพราะถ้าเราพลิกดูอีกมุมหนึ่ง ความรู้ทางวิทยาศาสตร์หลาย
ไม่ได้เกิดจากตาเรามองเห็นเสมอไป** เช่น ความจริงที่บอกว่าโลกกลม ผมคิดว่าค
มนุษย์คนไหนที่สามารถเห็นโลกกลมแบบลูกบอล ไม่เคยมีมนุษย์คนไหนได้เห็น
กลมแบบนั้น เพราะสายตาของเราจะเห็นเพียงแค่สองมิติที่ปรากฏอยู่ข้างหน้าเรา

แม้ทุกวันนี้มีคนยอมรับแรงโน้มถ่วงของนิวตัน ไม่มีนักวิทยาศาสตร์คนไหน
กฏของแรงโน้มถ่วงที่ยืดโยงทั้งจักรวาลเข้าไว้ด้วยกัน ทุกคนยอมรับกฏข้อนี้ แต่
คิดว่านิวตันจะสามารถเห็นแรงโน้มถ่วงที่ว่านี้ได้
ทั้งสองเรื่องทั้งเรื่องโลกกลมและแรงโน้มถ่วง อันที่จริงเรานำไปประยุกต์
สู่ความจริงและความรู้ทางวิทยาศาสตร์อีกมากมาย ทั้งหมดเป็นสิ่งที่ถูกสร้าง
จากข้อมูลจำนวนหนึ่งและอาศัยแบบจำลองและทฤษฎีนำเสนอ ทำให้สิ่งที่เป็น
จริงเหล่านั้นมีตรรกะและสามารถพิสูจน์ได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใน
ยุคความรู้ โดยตัวเองก็เป็นสิ่งที่สามารถมองเห็นได้

ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ผมอยากบอกว่าทุกวันนี้ผมรู้สึกอึดอัดกับการทำงานใน
วิชาการในมหาวิทยาลัย ไม่ใช่ว่าจะออกหรือไม่ออกนอกระบบ แต่ด้วยเวลา
มีสิบบ้างปีมาแล้วทั้งหมดมันถูกตัดสินด้วยเกณฑ์ของวิทยาศาสตร์และเป็นเกณฑ์ที่
ที่ไม่เปิดพื้นที่ให้กับจินตนาการ แต่เปิดพื้นที่ให้เฉพาะสสาร หรือสิ่งที่สามารถ
measure ได้ สิ่งที่สามารถ measure ได้ ช่าง ดวง วัดได้

แต่เมื่อไรก็ตาม ในสิ่งซึ่งเกี่ยวข้องกับอดีตของสังคมทั้งสังคม กลายเป็นสิ่งที่
ไม่ใช่ความรู้ที่ได้รับการยอมรับ ซึ่งผมคิดว่าด้านหนึ่งนำไปสู่ข้อสรุปที่ว่า 6
คนตายเพียงคนเดียว เพราะเราเห็นอย่างนั้น หรือ 6 ตุลาเกิดจากนายตำรวจขึ้นมา
ขายยืนอยู่ข้างๆ เรา และโดยที่ไม่ยอมรับความจริงอื่นๆ หรือให้พื้นที่กับ
การที่เกี่ยวข้อง ขอบคุณมากครับ

สุราษฎร์ ยืมประเสริฐ:

ขอบพระคุณมากครับ ท่านอาจารย์นอลงก็ได้ชี้ให้เห็นถึงปัญหาในเชิงศ
วิทยาของความพยายามอธิบายว่า 6 ตุลา มีคนตายเพียงคนเดียว หรือที่บอกว่าคำ
เมาเป็นผู้ก่อเหตุ ปัญหาเชิงตรรกะวิทยาดังกล่าวก็สะท้อนปัญหาวิธีการมองขอ
จำนวนมากสังคม

ซึ่งประเด็นนี้ผมขอขยายความเพิ่มเติมนิดครับว่า การมองอย่างนี้มีปัญ
มากมาย ทั้งในแง่ของการสอบสวนคดีความ ทั้งแง่ของพุทธศาสนา และที่สำคัญ
แง่ของการเรียนประวัติศาสตร์ เพราะไม่มีทางที่เราจะเห็นทุกสิ่งทุกอย่างที่มันเกิดขึ้น
ประวัติศาสตร์ ถ้าเรายอมรับความจริงหรือคำอธิบายในแบบนี้ ก็มีความเป็นไปได้
คงบอกว่าในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ชาวยิวไม่เคยถูกฆ่าตายเลยแม้แต่คนเดียวพร
ไม่เห็นว่ามีกรฆ่ากัน ถ้าเรายอมรับความจริงในลักษณะเช่นนี้คงเป็นอันตราย
สังคมไทย

ในช่วงต่อไปขอเชิญอาจารย์นฤมล ขอเชิญครับ

“ยอมรับ” “ความจริง”: วิธีแห่งการเยียวยา

นฤมล ทับจุมพล

ขอบคุณค่ะ ก่อนอื่นขอเรียนอาจารย์ฉลองว่า ความจริงของดิฉันก็มีเล็กน้อย สถานที่ที่เราจัด คือที่คณะรัฐศาสตร์นี้ ถ้าหลังจากเลิกงานแล้วลองเดินไปที่ฝั่งที่ตึก 1 ของคณะรัฐศาสตร์ ก็จะมีป้ายชื่อของนิสิตคนหนึ่งชื่อคุณวิจิตชัย อมรเทีเสียวชีวิตในเหตุการณ์ 6 ตุลา

เขาคือคนที่เราเห็นในรูปที่ถูกแขวนคอใต้ต้นมะขามที่สนามหลวงเขาเป็นรุ่นพี่รัฐศาสตร์จุฬาฯนี้ค่ะ ดังนั้น ดิฉันคิดว่าการที่เราจัดงานในวันนี้ ด้านหนึ่งก็ถือเป็นเกียรติ เพราะการที่เราจะยอมรับความจริงว่ามีนิสิตของเราคนหนึ่งได้ไปในเหตุการณ์นี้

แน่นอนว่าไม่ใช่เป็นบุคคลเพียงคนเดียวที่เสียชีวิตไปและไม่ได้ถูกปั้นล้นของด้วย เขาเป็นคนที่อยู่ในสถานการณ์จริง แต่กลับเป็นคนที่ไม่มีใครอยากจะพูดถึงอีกว่านั่นเป็นเรื่องโหดร้ายกับการที่มนุษย์คนหนึ่งถูกสังกรรมกระทำนั้น ดิฉันคิดว่าถ้าสื่อท่านใดสนใจก็น่าจะไปสัมภาษณ์ครอบครัวเขา เป็นการถามมุมมองของเหยื่อ ซึ่งดิฉันคิดว่าสถานการณ์เช่นนี้มีขึ้นจริง

ในวันนี้ สิ่งที่ดิฉันจะพูดอาจมีส่วนคล้ายกับอาจารย์ฉลอง ดิฉันมีอยู่สามประเด็นแรกก็คือ ความรู้ ความจริง ความจำของบุคคลร่วมสมัย ประเด็นที่

สอง คือ ความจริงที่มองเห็น กับ ความจริงที่(แกล้ง)มองไม่เห็นในแง่ของความสัม
เชิงอำนาจ และประเด็นสุดท้ายคือ ความจริงกับการเหยียด (เพราะดูเหมือนเรามี
พูดเรื่องความสมานฉันท์ แต่ไม่ค่อยกล้าที่จะยอมรับความจริงแล้วคิดว่าการเ
สภาพที่เกิดขึ้นจะเกิดขึ้นได้ถ้าเราทำเป็น 'ไม่รู้'ไม่ชี้ซึ่งคิดฉันคิดว่าไม่ใช่คำตอบ)

กลับไปสู่ประเด็นที่อาจารย์สุราชัย ยิ้มประเสริฐ เหน็บแนมไว้ ใช่คะดิฉัน
คนใกล้ร่วมสมัยเพราะว่าเป็นสมาชิกชมรมศิลปะการแสดงของธรรมศาสตร์ หรือ
นาฏศิลป์และการละครในช่วงก่อน 6 ตุลา 19

เมื่อดิฉันเข้าเรียนมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในปี พ.ศ.2522 มีรุ่นพี่ที่ชมรม
คนที่ เป็นจำเลยและติดคุกไปในกรณี 6 ตุลา และหนึ่งในนั้นถูกกล่าวหาว่าหน้าเพ
(สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร) จนกลา
ชนวนเหตุการณ์ ก็เป็นรุ่นพี่ที่ชมรม

ตั้งแต่วันนี้ดิฉันไม่ได้มาพูดในฐานะนักวิชาการ แต่มาพูดในฐานะส
ชมรมนาฏศิลป์และการละคร และสิ่งที่เรานักศึกษาธรรมศาสตร์ได้รับรู้ได้รู้สึก
กัน ในบรรดาคนที่เข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ณ ตอนนั้น

และอาจจะเสริมอาจารย์ชาญวิทย์ด้วยว่าในปัจจุบันนี้มหาวิทยาลัยธรรมศา
ไม่ได้มีกิจกรรมแบบนั้นอีกแล้ว เดียวนี้มหาวิทยาลัยพานักศึกษาไปเที่ยวข้าว แต่ไม่
การพูดเรื่องประวัติศาสตร์ของเหตุการณ์เดือนตุลา เพราะประวัติศาสตร์มันรู
เกินไป ไม่สวยงามจนไม่กล้าบอก และในช่วงปีพ.ศ.2522 ที่ดิฉัน
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก็เป็นช่วงที่รุ่นพี่ที่เข้าเรียนในช่วงปี พ.ศ.2519 เรียนอยู่ชั้น
หรือจำเลยคดี 6 ตุลาเพิ่งออกจากคุกมาเมื่อปีพ.ศ.2521

ดังนั้น เราจึงมีความจริงหรือข้อมูลชุดหนึ่งของคนที่อยู่ในเหตุการณ์ซึ่งดิฉันขอ
ว่า มันไม่ใช่เพียงแค่เราถูกเล่าให้ฟัง เราเห็นบาดแผล เราเห็นร่องรอยที่เท้าข้าง
องใส่รองเท้าคัทชู เพราะว่าเขาถูกยิงจนต้องตัดนิ้วเท้าไป หรือแม้กระทั่งที่เราเห็น
ะสุนซึ่งเราก็ต้องขอบคุณผู้บริหารมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในยุคนั้นที่ไม่ได้มี
ณะมหาวิทยาลัย ไม่ได้มีการทาสี ทำให้เราเห็นว่ามันเกิดอะไรขึ้น

สิ่งที่น่าสนใจก็คือ นักศึกษาที่เข้าเรียนในยุคนั้นรับรู้เรื่องราวอย่างเป็นผู้ใหญ่
ฉันคิดว่าปัจจุบันนี้ผ่านมา 30 ปีแล้ว สังคมไทยยังไม่ได้เป็นผู้ใหญ่เพียงพอที่จะ
งราวอย่างยอมรับความจริง แน่แน่นอนว่าคนที่รับรู้เรื่องราวเหล่านั้นอาจจะรู้สึก
อาจจะรู้สึกอะไรบางอย่าง แต่ก็สามารถอธิบายว่าเกิดอะไรขึ้นและทำความเข้าใจ
บมัน แต่ดิฉันคิดว่าเราผ่านระยะเวลามา 30 กว่าปีแล้ว ไม่(ค่อย)มีใครกล้าพูดว่า
อะไรขึ้น

ในแง่ของกระบวนการยุติธรรม เราอาจจะมีกรณีที่รัฐกระทำผิดอย่างคดีเซอร์รี
ตุัดตตินคดีคดีทำให้มีผู้บริสุทธิ์เสียชีวิตภายในคุก จับผิดตัว เสียชีวิตไป เมื่อรัฐรู้
ตัวเองตติคดีคดีคดีก็มีกระบวนการเยียวยาการตติคดีจิตใจที่ทำผิด

ดิฉันคิดว่ากรณี 6 ตุลา ไม่มีใครกล้าที่จะทำแบบนั้นหรือยอมรับว่ารัฐในอดีต
ทำบางอย่างผิดไป ไม่ได้พูดถึงตัวคนว่าจะเป็นคน ไม่ได้หมายความว่าจะเป็นคุณ
สุนทรเวช หรือจะมีคุณเฉลิม อยู่บำรุง ยืนอยู่ข้างๆ ร้อยตำรวจตรีจีเม่าหรือไม่
ของดิฉันก็คือรัฐอาจจะต้องลุกขึ้นมายอมรับว่าตนเองได้ก่ออาชญากรรมกับ
ชนของตนเองในอดีตและดิฉันคิดว่ากรณี 6 ตุลา ได้ถูกพูดขึ้นมาหลายครั้ง

ครั้งแรกคือตอนที่คุณจำลอง ศรีเมือง สมัครงู่วากทม.ก็มีคนบอกว่าคุณจำลองให้หมวกใส่แว่น Ray band อยู่หน้ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เมื่อตอน 6 ตุลา ถัดมาคือตอนที่คุณสมัครงู่วากทม. ก็มีคนพูดถึง 6 ตุลา คราวนี้เมื่อคุณสมัครงู่วากทม. ก็เป็นครั้งที่ 3 คิดันคิดว่าถ้าเหตุการณ์ 6 ตุลาไม่มีกระบวนการพิจารณาจริงๆ ก็จะถูกดึงขึ้นมาเป็นระยะๆ แล้วแต่กลุ่มที่จะเอาไปคิดันก็ไม่เห็นด้วยกับกลุ่มที่เอาเหตุการณ์ 6 ตุลามาเป็นเครื่องมือทางการเมืองเพื่อรัฐบาลหรือองค์กรเพราะคิดันรู้ดีว่ามันก็เป็นการไม่เคารพคนตาย

ถ้าคุณอยากทำอะไรให้ดีกว่านี้จริง คุณก็ต้องลุกขึ้นมาสร้างกระบวนการเกิดขึ้น และที่อาจารย์สุธาชัยพูดเรื่องเยอรมันว่า เยอรมันจะตัดเรื่องสงครามโลกสองได้ ประเทศเยอรมันต้องยอมรับความจริงว่าคุณได้ฆ่าคนยิวไป หกล้านคน คนในประเทศเข้าสู่สงครามโลก คุณทำให้คนเยอรมันตายไปเกินสามถึงสี่แสนคน **สังคมไทยเราพยายามที่จะไม่พูดว่าเราได้ทำอะไรลงไป**

แน่นอนว่ากระบวนการยอมรับความจริงหรือการเยียวยาความจริง อาจเป็นเรื่องที่ดูโหดร้าย แต่มันอาจจำเป็นที่จะต้องทำและคิดันคิดว่าสิ่งหนึ่งที่เราไม่ควรจะทำกันก็เพราะอาจจะกลับไปสู่ประเด็นของอาจารย์ฉลองคือ เราจะต้องรอบคอบคนสมัยตายไปก่อน ถ้าเห็นว่ายังมีชีวิตอยู่ก็จะไม่กล้าจัดการ อันนี้เราต้องรอดูว่าจะเป็นอย่างนั้นหรือเปล่า

ประเด็นที่สองก็คือ ความจริงที่มองเห็นกับความจริงที่(แกล้ง)มองไม่เห็น ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ คนที่พูดเรื่อง 6 ตุลา ไม่ใช่ไม่รู้ว่าจะเกิดอะไรขึ้น ไม่ใช่ไม่รู้ที่ไปทั้งคนที่เป็นเหยื่อหรือพลเมืองดี คิดันคิดว่าสถานการณ์วันนั้นที่เกิดขึ้น คนที่เป็น

กับนักศึกษา โดยอาจารย์ธงชัย วินิจจะกูลก็ทำการสัมภาษณ์ผู้ที่เป็นผู้กระทำการ
เข้าใจไม่ว่าจะจะเป็นสมาชิกลูกเสือชาวบ้านหรือกระทิงแดง เขาอาจจะคิดว่าตอน
ทำหน้าที่เป็น “พลเมืองดี” เขาอาจคิดว่า “ฉันคือผู้พิทักษ์คุณธรรมของสังคม”
คนที่ช่วยแก้ปัญหา”

ดิฉันว่าสังคมไทยมีวิธีคิดแบบถ้อยผี เราอาจจะพูดว่าเราเป็นสังคมพุทธ แต่จริงๆ
เป็นสังคมแบบถ้อยผี เราอาจจะรู้สึกว่าเป็นผีคอมมิวนิสต์หรือผีอะไรสักอย่าง ผี
เราก็ต้องไปหาบริษัทกำจัดผี มาจัดการและในที่สุดเราก็เพิ่มอำนาจให้กับ
กำจัดผีไปเรื่อยๆ จนในที่สุดเราลืมไปว่าจริงๆ แล้วผีคนนั้นมันมีหรือเปล่านั้นไม่รู้
ดิฉันคิดว่าประเด็นพวกนี้สามารถใช้ได้ไม่ใช่ว่าเฉพาะกรณี 6 ตุลา แม้กระทั่ง
ประหาร 19 กันยา(2549) ที่ผ่านมาก็เป็นเรื่องของความกลัวผีชนิดหนึ่ง และก็
พัฒนาไปเรื่อยๆ จนหลังๆ เราอาจถูกผีที่เราสร้างขึ้นมาเองหลอกหลอน
ประเด็นที่น่าสนใจที่สุดเมื่อเราพัฒนาอารมณ์ ความรู้สึกพวกนี้ไปเรื่อยๆ เราก็
วข้ามเส้นเขตแดนของสิ่งที่เรียกว่า “ความเป็นมนุษย์” เมื่อเรารู้สึกว่าคู่กรณีมี
มนุษยชนน้อยกว่าเรา

ดิฉันคิดว่าเรื่องนี่คือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นของ 6 ตุลา คือ คุณรู้สึกว่าคุณกรณีของ
เราไม่ใช่เป็นคนไทย อาจจะเป็นญวนหรือเขาเป็นมนุษย์น้อยกว่าเรา ดิฉันคิดว่า
ไปใช้ไม่ได้ไม่เพียงเฉพาะ 6 ตุลา ในเหตุการณ์สามจังหวัดชายแดนใต้ การที่
ความรู้สึกเราว่าคุณกรณีมีความเป็นมนุษย์น้อยกว่าเรา เราไม่จำเป็นต้องใช้
แนวทางศีลธรรมอันเดียวกัน มาตรฐานทางกฎหมายแบบเดียวกันที่จะจัดการกับ
คิดว่าเรื่องนี้มีความสำคัญและเป็นปัญหาที่ใหญ่มากไม่เฉพาะกรณี 6 ตุลาและ

ยิ่งไปกว่านั้น เราก็จะไม่กล้าแตะเรื่องที่เป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจ เราจะไม่กล้า
เรื่องบุคคลผู้อยู่เบื้องหลัง

เราพูดเรื่องความจริงที่เรามองเห็น แต่เราจะไม่พูดเรื่องความจริงที่เรา
เห็นหรือไม่กล้าคิด ความจริงที่อยู่เหนือจินตนาการ หรืออยู่เหนือสสารอย่างที่อาจ
พูด เราไม่กล้าพูดประเด็นเรื่องนั้นเพราะว่าเราไม่กล้าที่จะยอมรับว่าสังคมไทยแม้
เรียกว่าเป็นสังคมพุทธ แต่ปล่อยให้มีการฆ่ากันกลางเมือง

และดิฉันคิดว่านี่ไม่ใช่เฉพาะ 6 ตุลา ช่วงสมัยคุณทักษิณ ชินวัตร โพล
เปอร์เซ็นต์สนับสนุนการฆ่าตัดตอน ถ้าสุดถ้าไปทำโพลเรื่องสามจังหวัดภาคใต้ คน
จำนวนหนึ่งก็อาจจะสนับสนุนอีกที่ใช้วิธีการแบบที่คุณสมัครเสนอก็คือให้คืนปืนภายใน
หนึ่งเดือน ถ้าเจอใครมีปืนให้ตัดสินประหารชีวิตไปเลย วิธีคิดที่เราอาจจะต้องตั้งคำ
กับสังคมที่เรียกตนเองว่าเป็น “สังคมพุทธ”

ดิฉันคิดเรื่องนี้อยู่ในใจจนดิฉันได้คำเฉลยจากอาจารย์สุเนตร ชุตินธรานนท์
อาจารย์บอกว่า “คุณไม่ต้องมาบ่นเรื่องพม่าที่เขาปราบมือบพระหรือก ไทยก็ค
พม่า เราต้องสร้างสิ่งที่เราเรียกว่า purification ทำให้สังคมสะอาดบริสุทธิ์”

ดังนั้นไทยก็ไม่ได้ดีกว่าพม่าหนักหนาด้วยวิธีคิดแบบนี้ เราก็ไม่กล้าที่จะแตะ
สถาบันชั้นสูงหรือผู้ทรงศีลธรรมใดๆ เราไม่กล้าที่จะบอกว่าคนที่เราเคารพนับถือ
ด้านมืด มีด้านที่ไม่สวยงาม ด้านที่เรายอมรับว่ามันไม่ดี ซึ่งดิฉันคิดว่าอันนี้คือข้อ
หลักของสังคมไทย

ประเด็นสุดท้ายดิฉันคิดว่าถ้าเราจะแก้ปัญหาเรื่อง 6 ตุลา หรืออะไรต่างๆ นั้น
ต้องเริ่มที่จะยอมรับความจริงว่าคนเรามีทั้งดีและเลว สังคมไทยเราไม่ได้สวยงาม

land of smile behind the smile มีอะไรเยอะแยะมากมายที่ไม่สวย ไม่เช่นนั้น
บวนการเยียวยาก็ไม่สามารถจะเกิดขึ้นได้

ดิฉันคิดว่าประเทศไทยเราชอบคิดเรื่องการสมานฉันท์ มีการตั้งคณะกรรมการ
ฉันท์ มีโน่นมีนี่ ดิฉันคิดว่าแนวคิดเรื่องการสมานฉันท์ต้องมาพร้อมกับสิ่งที่เรา
“ความจริง” เราไม่สามารถจะมีสิ่งที่เรียกว่า “reconciliation without truth” และ
คิดว่าไม่ว่าจะเป็นประเทศเยอรมันหรือแอฟริกาใต้ที่เขามีกรรมการ truth and
conciliation ก็ได้ เอาแค่ East-Timor ประเทศเพิ่งเกิดใหม่กว่าเรา ก็ยังต้องมี
บวนการชำระว่ามันเกิดอะไรขึ้นและต้องมีการยอมรับความจริงกันไป

แน่นอนว่าความจริงบางเรื่องก็อยู่ในอายุความ บางเรื่องไม่กล้าสาวไปถึงผู้บง
บางเรื่องเป็นเฉพาะบุคคลเฉพาะตัว ดิฉันคิดว่ากระบวนการแสวงหาและยอมรับ
จริงจะต้องเกิดขึ้น ไม่อย่างนั้นก็จะไม่มีกระบวนการเยียวยาเกิดขึ้น ดิฉันคิดว่านี่
ปัญหาหลักของสังคมไทย ไม่ใช่เฉพาะเรื่องเหตุการณ์ 6 ตุลา แต่รวมถึงทุกเรื่อง
วิสามัญฆาตกรรมไม่รู้กี่ครั้ง

กรณีคนหาย อย่างว่าแค่ 6 ตุลาเลย เหตุการณ์พฤษภาเลือดก็ไม่มีกระบวนการ
เกิดขึ้น หรือล่าสุดกรณีของสังคมไทยก็ยังไม่มีการตั้งกรรมการสอบสวนอะไรเกี่ยวกับ
นี้เลย

หลายๆ ท่านบอกว่าไม่อยากตั้ง เพราะถ้าตั้งจะทำให้เจ้าพนักงานทำงานไม่
ก แต่ดิฉันคิดว่าถ้าเราดูข่าวธรรมดาๆ เช่น ร้อยตำรวจเอกณัฐ ธนนิธิวานิช ไป
|ต้องสงสัยแล้วขี้ยา มาสอบสวนแล้วพบว่านี่เป็นกระบวนการที่เกินเลยกว่าการ
|ทำ มันสะท้อนว่านี่คือปัญหาของสังคมไทยคือยอมให้รัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

สุชาชัย ยิ้มประเสริฐ:

ขอขอบคุณมากครับ ประเด็นที่อาจารย์นฤมลเสนอก็เป็นประเด็นเกี่ยวกับจัดการความจริง ตัวเนื้อปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องอำนาจ เรื่องมือที่มองไม่เห็นหรือที่แก้มองไม่เห็น ผมคิดว่านี่เป็นข้อเสนอที่น่าสนใจมาก สำหรับการเยียวยาหรืออสมานฉันท์ใดๆ ก็ตาม ควรจะวางอยู่บนรากฐานของความจริง

ผมคิดว่าอันนี้สำคัญมากเพราะสังคมชอบให้เกิดการสมานฉันท์ แต่จริงๆ แล้วเป็นการโกหก ไม่ต้องอาศัยความจริงก็ได้

ถ้าสมานฉันท์เราก็พูดถึงแต่เรื่องที่ดีๆ เรื่องที่เลวๆ ทั้งหลายเราก็ไม่พูด ทำสังคมไทยคุ้นกับการคิดเพียงด้านเดียวในทุกๆ เรื่อง เพราะฉะนั้น กรณี 6 ตุลา ผมคิดชนชั้นนำไทยจำนวนมากคงอยากให้จบดีแบบ happy ending ทั้งพระเอก-นางเอก ความสุข พระนารายณ์ก็อวดรทำให้สังคมสงบร่มเย็น แต่คราวนี้มันเกิดความรู้สึกอึดอัดเหลือ เราจะไม่มันไปชะเลยดีกว่าไหมเราไม่ต้องพูดเรื่อง 6 ตุลา ดีกว่า!

เราเคยจัดการแบบนี้และเราเคยบอกว่ากระบวนการยุติธรรมของไทยนั้นมี ความยุติธรรม มีความสะอาดบริสุทธิ์ แก้ปัญหาสังคมได้ เหมือนกับคดีนายชิต สีเสณี, นายบุศย์ ปัทมศรินทร์, นายเฉลียว ปทุมรส นั่นว่ากระบวนการยุติธรรมฆ่าบริสุทธิ์โดยที่ไม่มีความผิดใดๆ

การกับประชาชนผู้ต้องสงสัยและหลายๆ คนก็เป็นผู้บริสุทธิ์ แล้วพยายามลี้ๆ กระทำเช่นนี้ก็ป็นอาชญากรรมเหมือนกัน

ประเด็นสุดท้ายก่อนจบ ดิฉันคิดว่าสิ่งที่คุณสมัครพยายามจะพูดหรือที่คุณเฉลิมแบบตลกโปกขานี้เป็นอารมณ์ความรู้สึกสำนึกผิดก็ไม่ได้ ทำอะไรก็ลำบาก ก็เลยออกว่าน้อยคน คราวนี้บอกว่าคุณตายเพียงคนเดียวหรือปีนลั่นนั้นมันคืออะไร? มันพยายามที่จะบอกว่ามันเป็นอุบัติเหตุ ไม่เจตนาที่ผมฆ่าคนตาย ไม่กล้าที่จะบอกว่ามันเป็นเจตนาของรัฐ

ถ้ามีการตอบคำถามจริงๆ ในแง่ของการแสวงหาความจริง อาจจะต้องตอบมันจริงๆ ว่ารัฐในช่วงนั้นหรือในอดีตนั้นมีความตั้งใจที่จะทำหรือไม่ ก็พยายามจะเอาในแง่ของจำนวนคน ปัญหาก็คือตาย 1 ศพหรือตาย 41 ศพมันไม่ต่างกัน ไม่ว่าจะเหตุบังเอิญเมาหรือไม่เมา ปีนลั่นหรือปีนไม้ลั่นอย่างไรก็มีผู้เสียชีวิต มีการณ์เกิดขึ้น ทางออกหรือสิ่งที่เราน่าจะทำ เราอาจจะต้องยอมรับความจริง ณพวกเยอรมัน คือการยอมรับความจริงอย่างกล้าหาญว่า “ข้าพเจ้าได้ทำผิดไปแล้ว” จึงเอิญฆ่าคนยิวไปแล้วหกล้านคน” และทำไมให้มันเกิดขึ้นมาใหม่

แต่ดิฉันไม่แน่ใจว่าสังคมไทยที่บอกว่าเป็นสังคมพุทธนั้น จะยอมรับเรื่องนี้ได้ แต่ดิฉันคิดว่าน่าจะได้ เพราะก่อนหน้านี้เราก็พูดเรื่องการสมานฉันท์ การให้อภัย ก่อนที่จะให้คนเรามีการให้อภัยก็ต้องยอมรับความจริง มันต้องมีกระบวนการบาปหรือสารภาพผิดเสียก่อน ไม่อย่างนั้นการเยียวาก็จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้
คุณคะ

อันนี้ไม่ใช่กรณีเซอร์รีแอนแต่ไหนคว่าเซอร์รีแอนและการเยียวาก็ไม่มี ค
กล่าวพูดถึงเพราะว่ามันเหมือนคำที่อาจารย์นฤมลใช้คือ “มีมือที่แก้มองไม่เห็น” ค

และในช่วงสุดท้ายก็มีประเด็นของอาจารย์วีระที่น่าสนใจอีกเกี่ยวกับการจั
ความจริงหรือความทรงจำเกี่ยวกับ 6 ตุลา เชิญครับ

วัฒนธรรมมือที่สาม:

กระบวนการจัดการความจริงในสังคมไทย

วิระ สมบูรณ์

ขอบคุณอาจารย์สุรราชัย ยิ้มประเสริฐ เมื่อครั้งนี้อาจารย์นฤมลกล่าวว่า ประเทศใน the land of smile สยามเมืองยิ้ม เราเป็นสยามเมืองยิ้มจริงๆ นะครับ ผมเคยมีได้ดูหนังสือรวมภาพที่นิตยสาร Time Life คัดมา ภาพที่รวบรวมไว้ในเล่มนี้ เป็นภาพที่ช็อคผู้คนมากที่สุดของนิตยสารฉบับนี้ ไม่ว่าจะในแง่ของความรู้สึกดีสะท้านใจ ตกใจ หรือเสียใจ มีทั้งภาพสงครามและเหตุการณ์อื่นๆ มากมาย

ภาพหนึ่งที่อยู่ในหนังสือเล่มนั้น คือภาพที่เหมือนกับที่ได้ฉายไปเมื่อสักครู่นี้ นักศึกษาถูกแขวนคอ ซึ่งการ์ตูนที่อาจารย์ชาญวิทย์นำมาให้เราดูเขาก็นำมา

ในภาพนั้นมีผู้เอาเก้าอี้เหล็กไปฟาดศพที่ถูกแขวนคอ แล้วก็มีผู้เอารองเท้าไปฟาดศพนั้นด้วย ที่น่าตระหนกยิ่งขึ้นไปอีกก็คือ ในภาพมีผู้คนห้อมล้อมดูอยู่ย่นับร้อยคน และที่ช็อคมากไปกว่านั้นอีกก็คือ **ทุกคนที่ยืนล้อมอยู่ ณ ที่นั้นยิ้มยครับ!!!** จริงๆ นะครับ ยิ้มหมดเลย เป็นสยามเมืองยิ้มจริงๆ ไม่ได้มีสีหน้าที่บ่งความสลัดใจ สะเทือนใจ หรือความรู้สึกอื่นๆ เลย ทุกคนยิ้มหมดไม่ว่าจะเป็นหญิง เด็กหรือคนแก่

เหตุการณ์ 6 ตุลา มีหลายสิ่งหลายอย่างที่ไม่ใช่ให้เราเห็นเฉพาะการเมือง เห็นผู้เกี่ยวข้องในเหตุการณ์อย่างเดียวนะ เหตุการณ์ 6 ตุลา ผมคิดว่าเป็นความอูจก การเมืองและสังคม เป็นความอูจกในความเป็นมนุษย์อย่างรุนแรงมาก จนยากที่จะ กล้าเผชิญกับมันได้

ไม่ใช่เฉพาะในแง่ของผู้กระทำการ ผู้เกี่ยวข้อง หรือผู้อยู่เบื้องหลัง ถ้าพิจารณาเรื่องเหตุการณ์ 6 ตุลาดีๆ มันจะเผยให้เห็นความจริงบางอย่างเกี่ยวกับตัวเราเอง เกี่ยวกับสังคมไทยของเราเอง ความเชื่อบางอย่างที่มีต่อตัวเราเอง ต่อสังคมบ้านเรา และตัวเรา มันซ็อกเกินไป จนผมเองก็รู้สึกว่ามันทำอะไรกับมันมากไม่ได้

ตัวผมเองเคยมีโอกาสดำเนินงานอาจารย์ชาวนิวทรีในการทำวิดีโอเรื่อง 14 ตุลา 2516 เมื่อ ช่วงปีพ.ศ.2536 คือเป็นช่วงครบรอบยี่สิบปีพอดีของเหตุการณ์ 14 ตุลา ในปี 2539 ก็มีคนมาติดต่อทาบถามว่าผมสนใจจะทำวิดีโอเกี่ยวกับเรื่อง 6 ตุลาไหม บอกว่าผมทำไม่ได้หรอก ใครจะไปนั่งคัดเลือกรูปภาพและนำภาพเหล่านั้นมาจัดเป็นวันเป็นคืนเป็นอาทิตย์ ต้องมานั่งในห้องตัดต่อแล้วดูภาพเหตุการณ์เหล่านั้นซ้ำซ้ำอีก

ผมทนนั่งดูภาพเหล่านั้นไม่ได้ เพราะภาพเหล่านั้นมันคงจะฝังอยู่ในสำนึกและนัยน์ตาหลอกหลอนผมไปอีกนาน ผมไม่สามารถทำได้ ภาพเหล่านี้เป็นสาระที่อ่อนเรื่อง 6 ตุลาได้อย่างชัดเจน

กรณีนักศึกษาที่ถูกแขวนคอในวันนั้น วันนี้เรามาสัมมนาอยู่ที่ห้องนิสิตเก่ารัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คนที่ถูกแขวนคอในวันนั้น คือนิติรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขณะนั้นเขากำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2 และไม่ได้เป็นผู้ที่ถูกลากไปเผา

อย่างที่คุณสมักร สุนทรเวช บอก เพราะฉะนั้น คนนี้ไม่ใช่คนเดียวกับคน
ว่าตามคุณสมักร คนนี้จะต้องเป็นศพที่สองแน่นอน

ถ้าหากท่านได้ไปดูหลักฐานที่ตามองเห็นที่อาคารหนึ่งของคณะรัฐศาสตร์
ทรงบันได เขาจะมีการติดป้ายเพื่อระลึกถึงนิติเกณฑ์ที่เคยเสียชีวิตจากการปฏิบัติ
มีทั้งนายอำเภอ ปลัดอำเภอที่เสียชีวิต เขาก็จะติดไว้เป็นอนุสรณ์ และจะมีป้าย
มายิวิตชัช อมรกุล ผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์ 6 ตุลา เราก็ต้องให้เครดิตและคำ
แก้อาจารย์ใจ อึ้งภากรณ์ ด้วย ท่านเป็นผู้นำในการเรียกร้องให้มีการทำป้ายนี้
ไปกับผู้เสียชีวิตท่านอื่นๆ

ทีนี้ในเรื่องที่โยงมาถึงปัจจุบัน กรณีที่คุณสมักรและคุณเฉลิม อยู่บำรุง พุดถึง
ฉันนี้ ผมอยากจะพุดถึงในรายละเอียด โดยเฉพาะกรณีของคุณสมักร ท่านพุด
ลักษณะไต่บัง ในการให้สัมภาษณ์สื่อสองครั้งด้วยกัน คือการให้สัมภาษณ์
ers ของ CNN และการให้สัมภาษณ์กับผู้สื่อข่าวของ อัลจาซีรา (Aljazeera)

ในคำสัมภาษณ์ที่ให้กับ CNN และอัลจาซีรา คุณสมักรยืนยันเหมือนกันว่า
ผม มีคนตายเพียงหนึ่งคน” ท่านใช้คำว่า “...one unlucky guy...” โชคร้าย ไอ้
นชาย มันถูกลากออกไปและถูก beaten to death and then burnt แค่นั้นเอง นั่น
จริง จบ

และถ้ามีคำถามอะไรอีก ท่านก็รีบบอก “No...no...no, that is dirty history”
’จากนั้นแล้ว คือประวัติศาสตร์สกปรก ที่มีคนปั่นขึ้นมา

พอวันรุ่งขึ้น อาจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ก็นำเอาข้อเขียนของวีระ มุสิกพงศ์ ที่
งจากเหตุการณ์นั้นไม่นาน เล่าถึงการเดินสายไปต่างประเทศของคุณสมักรเพื่อ
ารทำรัฐประหาร ปี พ.ศ.2519 มาออกอากาศ

วันที่ต่อมารายการของอาจารย์เจิมศักดิ์ก็ถูกปิดไปเลย¹ ตามคำบอกเล่าของคณะมุสิกพงศ์ กล่าวถึงเอกสารทางราชการที่คุณสมัครใช้ ซึ่งสรุปว่า มีผู้เสียชีวิตอย่างน้อย 46 คน ดังที่ท่านอาจารย์ชาญวิทย์ได้พูดถึงไปแล้ว แสดงว่าคุณสมัครรู้ดีถึงตัวผู้เสียชีวิตที่แท้จริง ในฐานะที่เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย หลังรัฐประหาร พ.ศ.2519 แต่มาบัดนี้ท่านกลับยืนยันว่ามีผู้เสียชีวิตเพียง 1 ศพ แล้วจากนั้นไปก็เป็น dirty history

แสดงว่าตอนที่ท่านทำเมื่อปี 2519 มันเป็น dirty history ด้วยหรือเปล่า? อันผมไม่แน่ใจ แต่น่าแปลกใจว่าท่านสามารถยืนยันได้หน้าตาเฉยแบบนี้ แล้วก็บอกเหลือมันเป็นเรื่องปั่นแต่งขึ้นมา ท่านพูดอย่างนี้ทั้งสามครั้ง ทั้งกับอัลจาซีรา CNN ในสภาพ

ในการให้สัมภาษณ์กับอัลจาซีรา คุณสมัครยังย้อนถามนักข่าวอัลจาซีรา “ตอนนั้นคุณเกิดหรือยัง คุณรู้เรื่องได้อย่างไร” ผู้สื่อข่าวก็ตอบว่าเขาดูจากภาพยนตร์ถ่ายเก็บเอาไว้ตอนนั้น ที่ภาษาอังกฤษเรียกว่า footage

คุณสมัครก็ตอบว่า “no...no...no” แล้วก็ซัดต่อว่าคุณเกิดหรือยัง ก็คงเป็นบอกกับผู้สื่อข่าว เหมือนที่อาจารย์ฉลอง สุนทรวาณิชย์ ชี้ให้เห็น ว่าผู้สื่อข่าวที่อยู่มากผู้นั้น ไม่มีวันรู้ความจริงหรอก และถ้าว่ากันตามตรรกะแบบนี้ เรื่องนี้จึงไม่มีใครได้เลย เพราะถ้ายังไม่เกิดก็ไม่เห็น หรือถ้าเกิดทันเห็น ก็เห็น ไม่หมดคอยดี

---

¹ “รายการมุมมองของเจิมศักดิ์” ออกอากาศในช่วงเวลา 08.00-09.00 น. ทุกวันจันทร์-ศุกร์ ทางคลื่นวิทยุ วิทยุคอมเรดิโอ 105 เมกะเฮิรตซ์ กรมประชาสัมพันธ์ ถูกถอดรายการในเช้าวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2551

การถอดรายการมุมมองของเจิมศักดิ์ทราบโดยทั่วไปอย่างมีนัยว่า น่าจะเป็นเหตุผลที่มาจากเนื้อหาที่นำเสนอ เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ ที่หีบขบกรณที่ นายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี ให้สัมภาษณ์กับผู้สื่อข่าวเอ็นถึงเหตุการณ์ “6 ตุลาคม 2519” ว่า มีผู้เสียชีวิตเพียงคนเดียวนั้นเป็นเรื่องโกหก

เราก็ไม่ทราบว่ามันคุณสมักรอยู่ตรงไหนและเห็นแค่ไหน แต่จากงาน
ของพระสุรินทร มาศศิษฐ์ หรือคุณสุรินทร มาศศิษฐ์ ที่ก่อนหน้านั้นร่วมรัฐบาล
อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช ต่อมาท่านบวชเป็นพระ และตอนบวชอยู่ท่านก็ได้
บรรยายว่าเมื่อตอน 6 ตุลาเกิดอะไรขึ้น

ในรายงานของท่านบอกว่าคุณสมักร สุนทรเวชอยู่ร่วมกับกลุ่มลูกเสือชาวบ้าน
กลุ่มนวลพล ซึ่งมารวมตัวกันชุมนุมที่ลานพระบรมรูปทรงม้า เพื่อที่จะเดินทางไป
ให้รัฐบาลให้ลาออก แสดงว่าตอนนั้นคุณสมักรก็คงจะไม่ได้เห็นเหตุการณ์
ไปชุมนุมอยู่ที่ลานพระบรมรูปทรงม้า แต่ทั้งหมดนี้ก็คือวิธีการให้ข่าวและ
งของท่าน

อีกประเด็นหนึ่งที่คุณสมักรได้ให้ข่าวกับอัลจาซีรา ท่านได้พูดถึงกรณีตากใบ
ถามว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐไปจัดการอย่างไรถึงเอาคนไปวางซ้อนๆ กันแบบนั้น
ตั้งก่อให้เกิดการเสียชีวิตในเวลาต่อมา

คุณสมักรก็พูดไปตามสไตล์ของท่านว่า “คุณเอาเรื่องนี้มาจากไหน เอาข้อมูล
ไหน” แล้วก็บอกว่ามันก็ไม่มีอะไรนี่ เพราะคนเขาอดน้ำอดอาหารในเดือนนั้น
ขึ้นไปยืนอยู่บนรถ แล้วหมดแรง ก็เลยล้มทับกันจนเสียชีวิต นั่นคือคำอธิบายของ
ครต่อกรณีตากใบ

จะเห็นได้ว่า วิธีการ ซึ่งผมไม่ได้พูดถึงตัวข้อมูลว่าจะถูกหรือผิดมากนักแต่
แต่วิธีการในการที่จะเบี่ยงประเด็น เปลี่ยนข้อมูลหรือใช้วิธีการเถียงกันอย่างขำๆ

เพราะว่าถ้าพูดกันอย่างที่อาจารย์ฉลองกล่าวมาแล้วในหลายเรื่องถ้าเรายังไม่
แล้วเราพูดไม่ได้ เราก็ลำบากนะครับ ไม่ใช่เฉพาะภาควิชาประวัติศาสตร์ หลาย

ภาควิชาที่หายไปด้วย นั่นคือวิธีการของคุณสมัคร ส่วนวิธีการของคุณเฉลิมนั้นคงไม่
สาธยาย อาจารย์ฉลองก็ได้พูดถึงแล้วว่า มีร้อยตำราวจโทจีเมมาทำปิ่นลั่นก็เลยมีการ
ไปจนเกิดเรื่องราว นั่นคือวิธีการของคุณเฉลิม

วิธีการให้เหตุผลต่อประวัติศาสตร์ 6 ตุลา ของทั้งสองท่านนี้น่าสนใจและ
เรื่องที่น่าพิจารณา เรื่องนี้ทำให้ผมนึกถึงงานวิจัยชิ้นหนึ่ง คือชุดงานวิจัย “*กระบวนการ
จัดการความจริงในสังคมไทย*” ซึ่งมีอาจารย์สมบัติ จันทรวงศ์เป็นประธาน ห
งานวิจัยชุดนั้นมีงานของอาจารย์อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์ อาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

อาจารย์อรรถจักร์ทำวิจัยเรื่อง “*วัฒนธรรมมือที่สาม*” งานวิจัยชิ้นนี้น่าสนใจ
ศึกษาว่า สังคมไทยใช้คำว่ามือที่สามจัดการกับความจริงอย่างไรบ้าง อะไรก็ตามที่
มักจะมีคำว่ามือที่สามเป็นตัวอธิบาย ไม่รู้ว่ามือที่สามนี่คืออะไร แต่มักเข้ามา
ปัญหา

อาจารย์อรรถจักร์ก็พยายามรวบรวมข้อมูลต่างๆ เพื่อนำเสนองานวิจัย
ตีพิมพ์แล้วโดยสำนักพิมพ์คบไฟ โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านได้ประมวลในช่วงระหว่าง
ตุลา ถึง 6 ตุลา ว่ามีการพยายามเอาคำว่า “มือที่สาม” มาใช้อย่างไรบ้าง

คำอธิบายของอาจารย์อรรถจักร์น่าสนใจมาก ท่านบอกว่าสังคมและคน
วิธีคิดและวิธมองสังคมที่แน่นอนและถูกปลูกฝังมาอย่างชัดเจนอยู่แล้ว โดยที่เรจ
หรือไม่ก็ตาม

และเนื่องจากว่าหลายท่านในที่นี้เรียนและสอนวิชาประวัติศาสตร์กันอยู่
ต้องบอกว่า จริงๆ แล้วคนไทยอยู่กับประวัติศาสตร์นิพนธ์หรือจะเทียบได้กับป
สังคมศาสตร์แบบหนึ่งในชีวิตประจำวันก็ได้ และมีการตอกย้ำให้คนไทย

ศาสตรนิพนธ์แบบนี้มาโดยตลอด ภาควิชาประวัติศาสตร์ไม่สามารถสู้ได้หรอก
เพราะว่ามันถูกกระทำซ้ำผลิตซ้ำผ่านเรื่องต่างๆ อย่างมากมาย

ประวัติศาสตร์นิพนธ์แบบนี้บอกเราว่า สังคมไทยเป็นสังคมที่ทุกๆ ส่วนรวม
เนื้อเดียวกันหมด และมีความสมานฉันท์สามัคคี กลมเกลียวกันอย่างยิ่ง เรารัก
กัน ไม่มีความแตกแยกหรือขัดแย้งกัน เราอยู่รวมกันเป็นเนื้อเดียว แล้วเนื้อเดียว
รวมหมดไม่ว่าจะเป็นชนชาติใด

และยิ่งกว่านั้นก็คือ ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับผู้ถูกปกครอง ความสัมพันธ์
ทางผู้นำของรัฐ สถาบันของรัฐ ผู้นำทางการเมืองกับราษฎรผู้ถูกปกครองก็เป็นเนื้อ
เดียวกันเช่นเดียวกัน

ดังนั้นเป็นเรื่องของความสมานฉันท์กลมเกลียวกันที่ไม่น่าจะมีปัญหาอะไร
นักก็ไม่มีปัญหาอะไรหรอก... เพราะเราอยู่ของเราอย่างนี้มานานแสนนานแล้ว เรา
อยู่แบบนี้ได้ และเราก็จะอยู่แบบนี้ต่อไปได้อีกนานแสนนาน

อาจารย์อรธจักร์พูดถึงจุดเริ่มต้นว่า เรามีประวัติศาสตร์นิพนธ์แบบนี้
จะนั้นเมื่อเกิดเหตุการณ์หรือปัญหาบางอย่างขึ้น โดยเฉพาะเมื่อเกิดความขัดแย้ง
ทางผู้นำของรัฐกับประชาชน หรือระหว่างสถาบันของรัฐกับผู้ถูกปกครอง
บายเรื่องเหล่านี้ด้วยอะไรดี ถ้าเราไม่ต้องการพูดถึงความขัดแย้ง ถ้าเราไม่ต้องการ
ว่ามีปัญหา

อาจารย์อรธจักร์ก็บอกว่านั้นแหละคือที่มาของมือที่สาม เพราะมือที่สามทำ
สังคมไทยบอกกับตัวเองตลอดเวลาว่า จริงๆ แล้วมันไม่มีปัญหาอะไรหรอก... มัน
ของของคนอื่น แต่คนอื่นในที่นี้เราก็มโยนไปเรื่อยๆ แล้วแต่ว่าเราจะโยนให้ใคร คน
ไม่ใช่คนไทย คนที่ไม่ได้อยู่ในสังคมสมานฉันท์ของเรา ปัญหาในอดีตเราก็มโยน

ไปให้พม่า ปัญหาทุกอย่างในอดีตมาจากพม่าหมดเลย แล้วถ้าโยนไปได้อีกก็โยน
ขอม หรือจะโยนไปไหนอีกก็ตาม

หลังๆ มากรณี 6 ตุลา ที่มีการเผาทั้งสี่คนเขาก็อ้างว่าเป็น “ญวน” สมัยนี้
เรียกกันว่า “แกว” โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ดาวสยามใช้คำว่า “แกว” เลย ซึ่งคำว่า “แกว”
เป็นภาษาที่ใช้เรียกอย่างหยาบๆ พูดัง่ายๆ ก็คือความขัดแย้งที่เกิดขึ้นกรณี 6
สังคมไทยก็ใช้แนวคิดเรื่องมือที่สาม “พวกมันไม่ใช่คนไทย ไม่ใช่พวกเดียวกัน”
เพราะฉะนั้นก็สมควรจะโดนกระทำเช่นนั้น

เราจะเห็นได้ว่า ก่อนที่รัฐหรือขณะที่รัฐกระทำการใดๆ ที่เป็นความรุนแรง
การเมืองก็ตาม รัฐจะสร้างภาพให้คนเหล่านี้ ไม่ใช่สมาชิกของสังคมสยามฉันท
ไทยๆ ไม่ว่าคนพวกนั้นจะเป็นใคร

อย่างกรณียาเสพติด ถ้าได้อ่านในสำนวนการพูดในขณะที่มีการเกิดสง
ยาบ้า ก็เป็นการบอกเลยว่า ต้องถือคนเหล่านี้ไม่ใช่คนไทยแล้ว คนเหล่านี้ไม่ใช่
ชาติ คนเหล่านี้คือคนทรยศ แล้วก็มีการดำเนินการ

มือที่สามจึงเป็นคำอธิบายที่มีพลังมากในการที่จะบอกว่ามีอะไรเกิดขึ้น
ภาพสังคมสยามฉันทที่คนทั่วไปมีอยู่ดำรงอยู่ต่อไปได้ แล้วก็โยนมันให้ไปกับ
คนหนึ่งซึ่งเรียกว่า “มือที่สาม”

ย้อนกลับมาที่กรณีของคุณสมัครและคุณเฉลิม ที่ผมบอกที่น่าสนใจก็คือว่า
สมัครบอกว่ามีคนตายเพียงคนเดียว แล้วก็บอกว่าไอ้หมอนี่ unlucky “ช่วย” เป็นอุป
ที่โชคร้าย บังเอิญว่าไม่มีใครอยากทำให้เกิดขึ้นอย่างนั้น แต่ที่เกิดขึ้นเพราะมีคนโช
โดนไปหนึ่งคน

ขณะเดียวกันคุณเฉลิมก็บอกว่า “มันเป็นเรื่องของคนขึ้นมา” ทั้งสองอย่างนี้ เป็นอะไรกับเหตุการณ์ 6 ตุลา

อาจารย์อรุณจักร สัตยานุรักษ์ เน้นถึง *วัฒนธรรมมือที่สาม* แต่สำหรับวิธีการผสมผสานและคุณเฉลิม สิ่งที่ยังสองท่านนี้กำลังทำ คือการสร้าง “วัฒนธรรมการ” คือ การทำให้เป็นเรื่องเบ็ดเตล็ด หยุ่มหิม จีบจ้อย

ถ้าเป็นคดี เขาก็เรียกว่าคดีมโนสาระ คือคดีที่ผู้เสียหายมีต้นทุนของความยากลำบาก มีการฟ้องร้องข้อเสียหายเพียงนิดหน่อย เพราะฉะนั้นคดีมโนสาระศาลจะไม่รับ ศาลจะบอกว่ายอมความกันก่อนที่จะเข้าสู่กระบวนการตัดสิน ให้ตกลงกันให้เรียบร้อยก่อน ให้ยอมความกันไปดีไหม? นี่ก็คือวิธีการของคดีมโนสาระ ภาษาจีนเขาจะอะไรนะครับ

แพทย์ เกษตรศิริ:

ภาษาจีนแต่จีวสมัยรัตน โกสินทร์เขาใช้คำว่า “ตีหัวหมา ค่าแม่เจ๊ก”

สมบุญ:

แต่ในกรณีคดีมโนสาระ มันก็ “เกี่ยเซี่ยะ” กันได้ ผมเห็นว่าวิธีการพูดของคุณเฉลิมและคุณเฉลิม คือการสร้างหรือเปลี่ยนเหตุการณ์ 6 ตุลาให้เป็นคดีมโนสาระ ทำให้บริหารจัดการได้ และจัดการได้โดยที่ไม่ใช่เรื่องใหญ่ โดยที่ไม่ต้องไปให้ความสำคัญ

มาก

ภาษาอังกฤษเขาเรียกว่า *trivialize* คือทำให้มันกลายเป็นเรื่องเล็กๆ เบ็ดเตล็ดกว่าวิธีการนี้ น่าจะน่ากลัวและแยบยลกว่ามือที่สามด้วยซ้ำไป เป็นการบอกว่าไม่

ต้องไปอธิบายอะไรหรอก ไม่ต้องพูดถึงอีก เพราะมันเป็นสิ่งที่เล็กน้อยหรือเบียดเบียนไป แล้วก็เกิดจากอุบัติเหตุที่บังเอิญมากๆ จนไม่ต้องจะไปสนใจอะไรกับมันอีก

วิธีการแบบนี้ทำให้หน้าเป็นห่วงอยู่ว่า ถ้าเกิดเหตุการณ์สำคัญๆ ทั้งหลาย อาจมีแนวโน้มที่จะเป็นอย่างนี้ไปเรื่อยๆ

ขนาดกรณีตากใบยังอธิบายว่า ยืนแล้วก็หิวโซแล้วก็ล้มทับกันได้ อย่าง 6 ตุลาคมแล้วมันก็เสเข้าไปตีกันแบบนั้น ต่อไปก็คงอธิบายกันแบบนี้ และวิธีการแบบนี้ก็เป็นวิธีการที่ผู้นำรัฐอยากจะใช้ แล้วน่าจะมีประสิทธิภาพมากด้วยในการที่จะใช้ในอธิบายต่างๆ เป็นวิธีเลียงออกไป

เพราะฉะนั้น เราจึงต้องย้ำว่า เหตุการณ์ 6 ตุลาเป็นเหตุการณ์ที่มีความสำคัญและถ้าจะมองภาพรวมอย่างที่ท่านอาจารย์ชาญวิทย์พูดนะครับว่า 14 ตุลา 16 ถึง 6 ตุลา 19 นั้น ชั่วระยะเวลาเพียงไม่ถึงสามปีคือ เป็นช่วงเวลาที่มีความสำคัญมาประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองไทยสมัยใหม่

คุณที่อยู่ในสภาเวลานี้เป็นจำนวนมากก็อยู่มาตั้งแต่ช่วงนั้น จนบัดนี้แล้ว พวกก็ได้รับผลพวงมาจากการเปลี่ยนแปลงครั้งนั้น นักการเมืองทั้งหลายที่เซ็ดหน้าอยู่ได้ในสภาแทบทั้งหมด ถ้าไม่มีเหตุการณ์ 14 ตุลาเกิดขึ้น คนเหล่านี้ยังไม่รู้ว่าจะไปไหน เขาเข้ามามีโอกาสเข้ามาได้เพราะความเปลี่ยนแปลงในช่วงสามปีนั้น

และอันที่จริงแล้ว 6 ตุลาคมนั้นคือส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดการต่อสู้ช่วงชิงอำนาจระหว่างกลุ่มต่างๆ ในภายหลังสืบทอดต่อมา

ดังนั้นการพยายามทำให้ 6 ตุลาคมกลายเป็นเรื่องมโนสาเร่ นับเป็นสิ่งที่อันควรมาก เราต้องกลับไปสู่เหตุการณ์นั้นแล้วอธิบายช่วงสามปีนั้นกันมากยิ่งขึ้น แล้วก็

ารจุดประกาย และไม่ใช่กลับไปหาคำอธิบายในช่วงสามปีนั้นไม่ใช่เฉพาะกรณี 6
รวมถึงความรุนแรงทางการเมือง การฆาตกรรมทางการเมืองที่เกิดขึ้นมากมาย
ศาลทั้งก่อนและหลังเหตุการณ์นั้น

อย่างที่อาจารย์ทวิทย์ได้ยกกรณีนิโคลัส เบเนเท มาพูดถึง นี่ยังไม่ต้องพูด
ผู้นำชาวนา ผู้นำกรรมกร หรือผู้นำในขบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพรรค
นิสิตแห่งประเทศไทยและที่ไม่เกี่ยวข้อง ได้เกิดการต่อสู้และฆาตกรรมกันไป
มาหลายครั้ง ผมขอพูดในรอบนี้เพียงเท่านี้ครับ ขอบขอบคุณครับ

ย ยิ้มประเสริฐ:

ครับ ขอบคุณมากครับ อาจารย์วีระก็ได้ชี้ให้เห็นถึงภัยที่ทำให้ 6 ตุลา กลายเป็น
โนสาเร่ ลดความสำคัญของมันซึ่งอันนี้ผมเห็นด้วยกับอาจารย์ว่ามันทำให้เกิด
าใหญ่ในสังคมไทย หรืออย่างกรณีตากใบก็ตาม หรือกรณีการทำสงครามปราบ
ก็มีคนตายสองพันคน ก็เป็นคดีฆาตคตตอนที่ถูกทำให้กลายเป็นคดีมโนสาเร่ และ
ากจะถือโอกาสนี้โฆษณาหนังสือไปด้วยเลย หนังสือชื่อว่า “อาชญากรรมรัฐ”

ผมอยากเปิดเวทีให้ทุกท่านในที่นี้แสดงความคิดเห็นสักเล็กน้อยแล้วผมจะ
มาที่ท่านวิทยากรโดยอาจจะให้สรุปท้ายท่านละห้านาทีเป็นเรื่อง 6 ตุลา โดยตรง
ผู้เข้าร่วมสัมมนาแสดงความคิดเห็นท่านละสามนาทีก่อนครับ เชิญครับ

ย เกษตรศิริ:

ขออนุญาตครู่หนึ่งครับ อันนี้เป็นวิธีดีของคุณเทพชัย หย่อง ทำมาประมาณ 5-
ตัวค่อนข้างดี มีรูปเยอะมาก มี footage มีภาพที่คุณเทพชัยเก็บไว้ และผมถือว่าเป็น
กล้าหาญชาญชัยของคุณเทพชัย หย่อง เหมือนกัน ที่ได้ทำเรื่องนี้

วิธีคิดนี้ชื่อว่า “ย้อนรอย 6 ตุลา” คุณเทพชัยได้ไปสัมภาษณ์คนเยอะเลย สัมภาษณ์พล ต. สูดสาย หัสติน (เจ้าพ่อกระทิงแดง) หรือ อดีตนักศึกษาอย่างคุณอภิรักษ์ บัวหนักดี สัมภาษณ์อาจารย์วิโรจน์ ตั้งวาณิชย์ ฯลฯ เพราะฉะนั้น ก็ไม่เลวในเรื่อง ข้อมูล และภาพที่นำมาเสนอ

สรรพศิริ วิริยศิริ เป็นคนถ่ายหนังวันนั้น เพราะฉะนั้น กรณีของ 6 ตุลา มี ภาพเคลื่อนไหวและภาพนิ่ง เยอะมาก เยอะจนไม่น่าเชื่อ ผมอาจจะต้องปลอบใจอาจารย์ วิระ สมบูรณ์ ว่าให้ลุกขึ้นมาทำอีกสักที เหมือนที่อาจารย์บอกเมื่อครั้งที่เราทำ เรื่อง 14 ตุลา ด้วยกัน

ส่วนผมนั้นทำเป็นวีดีโอ (14 ตุลา) และอาจารย์วิระใช้เสียงหัวเราะ ที่มีพลัง ครับ ต่อมาแปลงเป็นวีซีดี ที่หิ้งแจกทั้งขาย แล้วฉายให้ดู ผู้คนก็ชอบกันมาก แต่อาจารย์ วิระ ก็ยังไม่ยอมทำซีดีเรื่อง 6 ตุลา

ผมคิดว่ามันเป็นปัญหาของความจำ (memory) กับความลืม (forgetting) บางทีคงไม่อยากเอาเรื่องเหล่านี้เก็บไว้ใน memory ของตนเอง ก็เลยตามมาด้วยงานวิจัย อาจารย์ธงชัย วินิจจะกูล เพราะอาจารย์ธงชัยไปสัมภาษณ์ฝ่ายกระทำ คือฝ่ายถูกกระทำ นั้น พวกเรารู้จักกันเยอะ นับตั้งแต่หัวแถวมาเลยที่คนพยายามจะลืม

ความจริงคนที่บาดเจ็บมากๆ คนหนึ่ง บาดเจ็บเป็นคนแรกๆ เลย คือ อาจารย์ ป๋วย อึ้งภากรณ์ ที่ผมกล่าวถึงมาแล้วแต่ต้น ท่านถูกลืม หรือถูกเบียดออกไปจาก 6 ตุลา

ปัจจุบันนี้ คนจำนวนมาก พวกกันสรรเสริญเยินยออาจารย์ป๋วย อยู่บ่อยๆ ด้วยการ “delete” อาจารย์ออกจาก 6 ตุลา อันนี้เป็นความพยายามที่จะให้ลืมโดย

หรือไม่ตั้งใจก็ตาม โดยที่ไม่ได้เป็นความคิดอะไรที่เลวร้ายเลย เพียงแต่ไม่ยอม
อาจารย์ป่วยอยู่ในเหตุการณ์นี้ ทั้งๆ ที่อาจารย์ป่วยอยู่ในเหตุการณ์นั้นตลอด

เพราะฉะนั้น ในความเป็นจริงแม้ว่า คร. ป่วย จะอยู่ในเหตุการณ์นั้น เกี่ยวข้อง
เป็นเป้าหมายของการทำลายล้างในครั้งนั้นก็ตาม แต่บางครั้งประวัติศาสตร์ ขึ้นอยู่
นักประวัติศาสตร์จะเอามาเขียนหรือไม่ และอย่างไร

อันนี้สำคัญมากๆ ผมไม่ทราบว่ามันนี้อัดเทปไว้ด้วยหรือเปล่า คือผมคิดว่า เรา
เอาไปทำเป็นหนังสือใหม่อีกเล่มหนึ่งได้ ไปตัดต่อ เพิ่มเติมได้ ผมก็พยายามคิดใน
การว่า จะมองเหตุการณ์นี้อย่างไร ผมไม่อยากจะฟังความหลังของคนแก่ เหมือน
ที่อาจารย์กนกรัตน์ (เลิศชูสกุล) เคยมาพูดด้วยการเล่าเหมือนเป็นละครที่แม่กับลูก
ผม ลูกไม่รู้เรื่อง 6 ตุลา เพราะขณะที่เกิดเหตุการณ์ ลูกยังไม่เกิดเลย ลูกได้แต่นั่งฟัง
กลายเป็นเรื่องของคนแก่คือแม่นั่นเอง ที่พรั้มเพื่อ กลายเป็นเรื่องส่วนตัว

แต่ผมคิดว่าทั้งเหตุการณ์ 6 ตุลา และ 14 ตุลา อย่างที่ผมว่าไว้แล้ว เป็นเรื่อง
กติกาสังคม เป็นเรื่องใหญ่โตมากมหาศาล ที่ถูกกระทำให้ “ลึ้ม” อยู่ตลอดเวลา
ให้ “จำ” ครับ

อภิปรายและซักถาม

ผู้เข้าร่วมสัมมนาท่านที่ 1:

ขอตั้งคำถามสั้นๆ ตรงนี้ว่า เวลาเราจะชำระประวัติศาสตร์ คือ เราต้องชี้ตัวผู้คิดก่อน ฉะนั้น พอดีท่านอาจารย์ได้ยกกรณีเกี่ยวกับเยอรมันขึ้นมาซึ่งน่าสนใจ เพราะว่าเยอรมันมี “นูเร็มเบิร์ก”² ในการตัดสินแล้วว่าใครเป็นคนผิด ฉะนั้น ก็ออกมายอมรับมันอาจจะไม่ยากนักหรือไม่ แม้แต่กรณีสโลโวกาน มิโลเชวิช³ อย่างกรณี Killing Field ในกัมพูชาที่มีการตั้งศาลขึ้นมาแล้ว

---

² “กฎหมายเมืองนูเร็มเบิร์ก” ร่างและประกาศใช้โดยรัฐบาลนาซีในการบังคับบัญชาของ ฮอดอล์ฟ ฮิตเลอร์ กับนโยบายด้านเชื้อชาติฆ่าล้างเผ่าพันธุ์มนุษย์

อุดมการณ์นาซีหลัก ประกอบไปด้วยความเป็นหนึ่งเดียวของชาวเยอรมันทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และ วัฒนธรรม (collectivism, nationalism), ความเป็นยอดของมนุษย์เผ่าอารยันซึ่งเป็นกลุ่มหนึ่งในเชื้อสายเยอรมันตามความเชื่อการวิวัฒนาการทางสังคม (Social Darwinism - racialism), การต่อต้านชาวยิว (anti-Semitism) และต่อต้านคอมมิวนิสต์ (anti-communism).

³ สโลโบดาน มิโลเชวิช อดีตผู้นำยูโกสลาเวีย ซึ่งถูกคุมขังที่กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ เพื่อดำเนินคดีในศาลอาชญากรรมสงครามของสหประชาชาติ ด้วยข้อกล่าวหาว่า 60 ข้อหา ซึ่งรวมทั้งการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์และการก่ออาชญากรรมต่อมนุษยชาติในช่วงสงครามบอลข่าน รวมไปถึงการเข่นฆ่าชาวมุสลิม 8,000 คน ในเซเรเบร์นิกา

ฉะนั้นจำเป็นหรือไม่ถ้าเราต้องชำระประวัติศาสตร์ คนไทยชำระเองไม่ได้
ให้ประชาคมโลกระหว่างประเทศมาชำระให้ หรือเพราะอะไร หรือว่ามันเกิดขึ้น
สงครามเย็นหรืออะไร?

ท่านอาจารย์บางท่านก็ได้ตั้งข้อสังเกตไว้ว่าประเทศโลกที่สามไม่เคยเอาตัวคน
ทำต่อประชาชน หรือการกระทำผิดโดยรัฐ นั้นไม่สามารถนำมาลงโทษได้เอง ต้อง
ประชาคมระหว่างประเทศ ขอถามตรงนี้ค่ะ

ด ทับถมพล:

ขอตอบตรงนี้เลยนะคะ เพราะคิดว่าเกี่ยวข้องกับ คือ ไม่ได้มีเฉพาะต่างประเทศ
จะมีความต่างอย่างประเทศเยอรมัน กรณีสโลโวดาน เขาได้เข้าสู่ศาลคดีอาญา
ต่างประเทศ แต่ที่ดิฉันพูดถึงอย่างในกรณีแอฟริกาใต้ มีกรรมกรที่ชื่อว่า Truth and
conciliation ซึ่งอันนี้ทำในประเทศ มีการยอมรับว่าในช่วงที่มีการเหยียดผิวใน
แอฟริกาใต้มันเกิดอะไรขึ้น และไม่ได้ตำหนิเฉพาะคนขาว แต่ยังรวมถึงขบวนการที่ใช้
รุนแรงของฝ่ายผิวดำก็มี และถ้าดูประเทศเพื่อนบ้านเราอย่างเกาหลีใต้ ก็ยังมีการ

ดิฉันไม่ได้คิดว่าเราทำเพราะต้องการเอาใจฝรั่ง แต่คำถามคือว่า “เราพร้อม
มที่จะทำ? แล้วใครจะกล้าทำ?”

ประเด็นของดิฉันยังไม่ได้ไปถึงขั้นว่าใครเอาผู้กระทำผิด เพราะเรายังไม่ได้พูด
คดีอาญา แต่หมายความว่า การชำระประวัติศาสตร์ที่มีอยู่ไม่ค่อยจะเกิดขึ้น

แบบนี้หรือครับ ทั้งที่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่ท้องสนามหลวงเป็นที่ตั้งของศาลหลักเมือง
วัดพระแก้ว ขอลมว่าจะต้องรอชาติหน้าหรือไม่อย่างไรครับ

สุราษฎร์ ยืมประเสริฐ:

ขอบคุณมากครับ ผมขอตอบนะครับ ผมคิดว่ากฎแห่งกรรมก็มีชนชั้นค
หมายถึงว่ากฎแห่งกรรมที่ใช้กับประชาชนทั่วไปกับกฎแห่งกรรมที่ใช้กับชนชั้นนำค
ละชุกกัน และมักจะเป็นเช่นนี้เสมอ เราต้องยอมรับ ในสังคมไทยนั้นผู้ที่มีบุญญาบ
ก็ย่อมไม่ต้องมีกรรม ขอตอบอย่างนี้ครับ แม้กระทั่งว่าผู้ที่มีบุญญาบารมีที่ได้ขึ้นมาเ
นายๆ เขาก็ได้สิทธิ์ในการกล่าววาจาสามหาวอะไรก็ได้

ผมคิดว่าเราต้องยอมรับความจริง เราต้องไม่มองกฎแห่งกรรมในเชิง “Ide
มากเกินไป เราต้องยอมรับว่ามันมีความไม่เป็นธรรมจำนวนมากที่เกิดขึ้น ไม่ได้เป็น
สังคมไทยด้วยซ้ำไป ทั่วโลกก็เป็นนะครับ และก็ไม่ได้มีการชำระ

เรามีการชำระในประวัติศาสตร์โลก   ในประวัติศาสตร์สากลด้วยซ้ำ
อย่างเช่นเยอรมัน ในฐานะผู้ก่อสงครามเพราะเยอรมันแพ้สงคราม แต่ยังไม่มีการชำระ
กรณีอังกฤษเลย

และปัจจุบันนี้ เราได้ชำระตัดสินผู้นำในประเทศโลกที่สาม แต่ใครเล่าจะ
จอร์จ บุช (George Walker Bush) มาพิจารณาคดี อันนี้มันขึ้นกับอำนาจ เพราะฉะนั้น
เราจะเห็นว่ากฎแห่งกรรมแม้กระทั่งในทางสากล กฎแห่งกรรมที่ใช้กับซัดดัม ฮุสเส
(Saddam Hussein) กับกฎแห่งกรรมที่ใช้กับจอร์จ บุช (George Walker Bush) ก็เป็น
ละกฎกัน เราต้องเข้าใจอย่างนี้ครับ

อย่างเช่นมีคณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์กรณี 6 ตุลา ของชุดอาจารย์วิภา คาว
อาจารย์ใจ อึ้งภากรณ์ ที่มีอาจารย์เสน่ห์ จามริก เป็นประธาน หรือแม้กระทั่ง
การณ์พฤษภา มีความพยายามที่จะพูดเรื่องนั้น มีการเรียนเชิญพลเอกสุจินดา ครา
บูร มาแต่ก็ไม่มา

ดิฉันคิดว่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้นที่บ้านเราไม่ใช่ประเด็นเรื่องต้องไปเอาฝรั่งมา
แต่หมายความว่าไม่ค่อยมีความพยายามที่จะกล้าทำเรื่องนี้

ส่วนหนึ่งที่หลายคนที่ได้ใช้องค์กรระหว่างประเทศเพราะรู้สึกว่าเป็น
กลางนอก ไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ไม่ได้หมายความว่าจำเป็น
องเป็นคนที่ไม่ใช่ไทย มันอยู่ที่เราจะ

วิทย์ เกษตรศิริ:

ผมขอแจ้งอย่างนี้ครับ ผมคิดว่าเราอาจจะสับสนระหว่างการชำระ
ประวัติศาสตร์ และการตั้งศาลพิพากษา ผมคิดว่ามันต้องแยกเป็นคนละเรื่องกัน เพราะ
จะทำให้เราไม่รู้ว่าพูดอะไร ผมคิดว่าเรากำลังพูดเพียงแต่การชำระประวัติศาสตร์
ไม่ได้พูดถึงการตั้งศาลพิพากษากรณี 6 ตุลา ครับ

ย ยิ้มประเสริฐ:

ครับขอบคุณมากครับ ขอเชิญท่านต่อไปครับ

มสัมมนาท่านที่ 2:

ขออนุญาตถามสั้นๆ ครับ ในฐานะที่เราก็เป็นชาวพุทธ ขอลถามว่าเรื่องกฎแห่ง
ไม่ทำงานหรือครับ(หัวเราะ)แล้วก็ล้อเล่นกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์แล้วมาสาบานอะไรกัน

ผมขอเล่าอะไรให้ฟังสักนิดหนึ่งในฐานะที่ผมเป็นคนเดียวที่น่าจะอยู่ใกล้กับเหตุการณ์ที่สุด เป็นคนเดือนตุลา เป็นคนที่ร่วมในเหตุการณ์อยู่ในที่ชุมนุมของคิง (อย่างน้อยที่สุด อยู่ถึง หัวทุ่มของวันที่) 5 ตุลาคม

ไม่รู้ว่าเป็นโชคร้ายหรือโชคดีที่ไม่ทราบที่ไม่ได้อยู่ร่วมกับธงชัย วินิจจะ เพราะว่าย่ำวันที่ 5 ได้มีการออกข่าวเรื่องกรณีหมิ่นพระบรมเดชานุภาพแล้ว ในเย็นพวกเราประเมินสถานการณ์ไม่ถูกหรอก แต่ก็ได้ประชุมกันในตอนเย็นและคิดว่าคงชี้แจงสถานการณ์นี้ให้กับประชาชนได้ ได้ลงมติว่าให้ผู้ปฏิบัติงานของขบวนการบ้านไปนอนเอาแรง เพื่อที่วันรุ่งขึ้นจะได้กลับมาชี้แจงกับประชาชน

พวกจุฬาฯ บางคนกลับเพราะตอนนั้นติดสอบ เพราะพวกจุฬาฯ เห็นว่าการสำคัญกว่า ก็เลยเป็นอย่างนี้

เพราะฉะนั้นผมคิดว่ามันมีปัญหาในเชิงประวัติศาสตร์ที่เราประเมินเหตุการณ์ไม่ถูก ดังนั้นพวกเราทั้งหลายก็ได้กลับบ้านไปเพราะจะได้กลับมาชี้แจงในวันรุ่งขึ้น ให้คุณสุธรรม แสงประทุม ไปเข้าพบ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมทย์ เพื่อชี้แจงว่านักศึกษาหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ

จะเห็นได้ว่าเราประเมินสถานการณ์ต่ำมาก เพราะว่าในที่สุดแล้วคุณสุธรรมไปบ้าน ม.ร.ว.เสนีย์แต่ก็ไม่ได้พบ ม.ร.ว.เสนีย์ เพราะฉะนั้นตรงนี้มีเงื่อนงำอยู่

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ:

ผมขอแทรกครับ คือผมมีความรู้สึกเหมือนกับที่อาจารย์กนกรัตน์ เลิศพูดที่ธรรมศาสตร์⁴ ว่า ลูกพูดกับแม่ เพราะแม่เป็นคนเดือนตุลา และมันก็จบลงด้วย

⁴ งานสัมมนาวิชาการเรื่อง จาก 14 ถึง 6 ตุลา และพฤษภาเถื่อน ประวัติศาสตร์บาดแผลกับบท(ไม่)เรียนของเรา

ลึกความหลัง กลายเป็นอัตตชีวะประวัติ หรือ Autobiography ผมคิดว่าอันนี้ คือ

ถ้าเราไม่สามารถที่จะทำเรื่องนี้ให้เป็นเรื่องของประวัติศาสตร์สังคม แต่มัน เป็นเรื่องประสบการณ์ส่วนตัว มันก็ต้องเล่าในวงเพื่อนของอาจารย์นั่นแหละครับ ถ้าได้เยอะเลย มันเป็นปัญหาทางประวัติศาสตร์ ที่คนพวกนี้มาเล่ารำลึกถึง หลัง แล้วเค้กๆ ก็ไม่ยากฟัง เพราะมันเป็นประวัติศาสตร์สังคมของชาติไม่ได้

ตัวผมเองก็ยังไม่อยากเล่าเรื่องของตัวเอง แม้ในนี้จะมีคนรู้ว่าผมเป็นใคร และนั่นที่บอกว่าประเมินสถานการณ์ต่ำ ก็เป็นเรื่องส่วนบุคคลไป

ผมว่าลองดูในหนังสือประชาชาติฯ ที่ผมอ้างอิงแต่ต้น มีการอภิปรายก่อนที่จะ ประหารมาเป็นเดือนๆ ทั้งอาจารย์เจียน (ธีรวิทย์) อาจารย์เสนห์ (จามริก) และ อใคร ก็มาพูดมาสัมภาษณ์ว่าอะไรเป็นอะไร จะมีรัฐประหารใหม่ พูดไว้ที่คณะ สตร (จุฬาฯ) นี้เมื่อ 30 กว่าปีมาแล้ว

เพราะฉะนั้น แปลว่าอย่าเอาความทรงจำส่วนตัวมายืนยันนัก เผลอๆ จำผิดด้วย นำมาเล่าในที่สาธารณะ ขอโทษนะครับ ด้วยความเคารพ แต่อันนี้คือสิ่งที่ผมเห็น ตาหลายสิบปีแล้ว ผมไม่ค่อยอยากไปงานคนพวกนี้เท่าไร เพราะมันเหมือนเป็น มุมมุขศิษย์เก่า”

ย ยัมประเสริฐ:

ครับ เชิญท่านผู้ร่วมสัมมนาท่านต่อไปครับ

าพันธ์ 2551 ตีกอเนกประสงค์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ท่าพระจันทร์ จัดโดย มูลนิธิโครงการตำรา ศาสตร์และมนุษยศาสตร์, วิชาป211 โครงการเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา และหลักสูตรควบตรี/โท ด้าน ชีและบริหารธุรกิจ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผู้เข้าร่วมสัมมนาท่านที่ 3 (สวัสดิ์ จงกล):

ผมมีความเห็นอย่างนี้ครับว่าเรื่องชำระประวัติศาสตร์ ถ้ามองในแง่กรอบประวัติศาสตร์ ผมเห็นว่าในเรื่องของการชำระประวัติศาสตร์ควรจะทำอย่างยิ่ง ชำระว่ากรอบของประวัติศาสตร์ควรจะยึดอะไรเป็นหลัก ลักษณะที่เป็นประวัติศาสตร์จริงๆ

ในขณะที่เรามีเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์มากมายที่ทำให้พบข้อมูลอีกมุมหนึ่งในส่วนนี้ขึ้นอยู่กับว่าใครศึกษาอย่างไรก็ไปหาข้อมูลเพิ่มเติมและจะเชื่ออย่างไรก็แล้ว

ส่วนเรื่องกฎแห่งกรรม ผมมีความเห็นอย่างนี้ครับว่า ผมเคยถามพระผู้ใหญ่ท่านหนึ่งคือประกอบด้วย และเท่าที่ดูก็รู้สึกว่ามีส่วนจริงอยู่ กรณีที่ว่าเผด็จการทั้งๆที่ทำไมเขาไม่ได้รับกรรมสักที ในเมื่อเขาทำในสิ่งที่เรามองเห็นว่าชั่วร้าย

ในขณะที่เดียวกันก็มีคนที่ได้รับผลดีจากตรงนั้นด้วย หมายความว่าลูกน้องเขาได้รับผลดีไปด้วย มันก็เป็นผลบุญส่วนหนึ่งและอีกอันที่พูดไม่ได้เลยก็คืออนุภาพของเขามีอะไรอยู่บ้าง

ถ้าจะดูกันจริงๆ ตอนที่ผมอยู่ที่กระทรวงศึกษาธิการ มีคนในที่ทำงานแต่งงานกับทหารบก ทางฝ่ายพ่อแม่ก็เชิญณรงคนอมเข้าไปเป็นญาติผู้ใหญ่ มองคุณว่าหอประชุมกองทัพบก ฉันท(จอมพลถนอม กิตติขจร) เป็นคนสร้างขึ้นมาสมัยอำนาจ ถูกคนห้อมล้อมมากมาย แต่ตอนสมัยนั้นมีคนไปต้อนรับเขาอยู่ไม่กี่คน ในที่ผมเป็นผู้ใหญ่ของทางเจ้าสาว

ผมมองเห็นว่าเขาเดินจุกๆ เข้าไป เสร็จแล้วพอเชิญสวมมงคลเสร็จก็เดินออกมา ผมรู้สึกว่าการนี้เข้าเคยยิ่งใหญ่ ถูกห้อมล้อมด้วยผู้คนมากมาย แต่ตอนนั้นพ่อแม่ของเจ้าสาวเท่านั้นที่ต้อนรับ แล้วลองคิดดูว่าช่วงเวลาที่ชีวิตอยู่ที่ผ่านมาเมื่อได้ทำบาปทำกรรมอะไรมานั้น ผมเชื่อว่าในส่วนนี้มันมีอยู่

ที่นี้มาดูเหตุการณ์ที่ใกล้เคียงกับเราตอนพฤษภาเลือด สุจินดา คราประยูร เป็น
ชอบพูด เขาก็คงมีความสุขของเขาดี แต่นึกให้คิดแล้ว อิศรพงศ์ หนูนภักดี เป็นคน
เจ้าแค้นอย่างยิ่ง คนๆ นี้ไม่เคยออกงานที่ไหนเลย เท่าที่ทราบจากพวกทหารว่า
ความรู้สึกเจ้าคิดเจ้าแค้น หรือปรอทขึ้นสูงตลอดเวลา แม้เขาจะมีอายุยืน แล้วเขามี
สุขหรือครับ พร้อมกับโรคทางจิต ผมคิดว่ากรรมไถ่ค่าเขาอยู่ ชอบคุณครับ

ย ยิ้มประเสริฐ:

ขอบคุณมากครับ คำถามต่อไปครับ

ด ทับจุมพล:

ดิฉันขอเสริมนิดหนึ่ง ดิฉันคิดว่าถ้าพูดเรื่องกฎหมายหรือกฎหมายแห่งกรรมมันจะ
เป็นประเด็นที่ต้องถกกันอีกในระดับหนึ่ง โดยเฉพาะกฎหมายบ้านเราหรือที่อื่นๆ
คือ เมื่อสักสองสามเดือนที่แล้ว ดิฉันเคยไปร่วมงานวิจัย ไปเป็นผู้ดำเนินรายการ
เรื่องปรัชญาของกฎหมายไทย นิติปรัชญา อาจารย์ไชยยันต์ รัชชกุล ก็กล่าวขึ้นมา
ว่านี่มันเป็นปัญหาของสังคมไทย เพราะกฎหมายอาญาไว้กับคนจน ส่วน
กฎหมายแพ่งไว้กับคนรวย ดังนั้นเวลาคุณจะตั้งคำถามว่าทำไมกฎหมายถึงไม่สามารถ
รับมือกับ “ปัญหา” ได้ เราคงต้องกลับไปหา...

วันนี้เราพูดเรื่องประวัติศาสตร์ เพราะฉะนั้นเราอาจจะต้องพูดเรื่อง
วนการยุติธรรมกับกฎหมายว่ามันเกิดอะไรขึ้นและยังเราไปฝากความหวังไว้กับ
วนการยุติธรรมอะไรมากมาย มันมีคำถามเยอะเหมือนกันว่าจริงๆ แล้ว เหตุที่เรา
กันมันเป็นเรื่องของอำนาจหรือเรื่องของความยุติธรรม

ถ้าเป็นเรื่องอำนาจเราก็สามารถจะตอบได้ว่าทำไมมันถึงไม่น่าบางประเด็น
นำเสนอ หรือทำไมการตัดสินคนกระทำผิดจึงนานนักหนา แต่บางคนก็ยังมีแรง
ปีโนเช่ หรือซูฮาโต (Suharto)⁵ เราก็อาจจะต้องคิดว่าถ้าเรามองโลกในแง่ดี สักวัน
อาจจะทำได้ก็ได้

ถ้าเราสามารถอธิบายในแง่ข้อจำกัดของกฎหมายบ้านเราก็อาจจะตอบได้ว่า
ทำไมถึงไม่สามารถเกิดได้ แม้ว่าอาจารย์สุชาชัย ยิ้มประเสริฐ จะใช้คำว่าชนชั้น
ดิฉันคิดว่ามันเป็นปัญหาอันหนึ่งของสังคมไทยเรา

อีกอันหนึ่งเราไม่ค่อยชอบพูดเรื่องความรู้ เราชอบที่จะพูดเรื่องที่เรา
ไม่ใช่เรื่องที่เราจะรู้และความรู้ของเราต้องเป็นความรู้ที่ฟังแล้วพอใจ สบายใจ ไม่
ถ้าเครียดนิดหน่อยก็เริ่ม ไม่อยากฟัง ดิฉันคิดว่านี่คือปัญหาที่เรา กำลังเผชิญ

ดังนั้นเมื่อเราเริ่มพูดเรื่อง ไม่สวยงามมันก็จะเกิดปัญหาอยู่ตลอดเวลาว่าเรา
จัดการกับมันอย่างไร นี่คือสภาพที่เกิดขึ้น แล้วทุกครั้งเรามักจะชอบเรื่องธรรม
ชนะธรรม ผู้ร้ายต้องตายตอนจบ ความจริงก็อาจจะไม่ใช่ ดิฉันคิดว่านี่คือสถานกา
เกิดขึ้นคือเราไม่ค่อยอยากจะรับความจริงที่เกิดขึ้น

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ:

ผมขอเสริมในประเด็นที่ว่า ขณะนี้เราไม่ค่อยสนใจเรื่องความรู้ ผมว่าใน
เป็นจริง ทั้ง 14 ตุลา และ 6 ตุลา ก็มีคนค้นคว้าทำมาไม่น้อย แต่ผมอยากจะบอกใน
ที่รับมรดกมาจากอาจารย์ป๋วย อึ้งภากรณ์ อาจารย์ได้ตั้งมูลนิธิโครงการ
สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์มา 40 กว่าปี มีอาจารย์เสน่ห์ จามริก เป็นประธาน

---

⁵ ประธานาธิบดีคนที่ 2 ของประเทศอินโดนีเซีย และเป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดียาวนานที่สุดของประเทศ
เป็นเวลา 30 ปี (ค.ศ. 1968-1998)

หนังสือกัน ทำอะไรหลายอย่าง บอกตรงๆ ครับว่าหนังสือพิมพ์สามพันเล่ม ขาย
ไปห้าปียังไม่หมดเลย

งานนี้ก็เลยต้องขอบคุณท่านนายกฯ และท่านรัฐมนตรี ที่ทำให้คนมาหาซื้อ
อ “จาก 14 ถึง 6 ตุลา” ขายเกือบหมดแล้ว ตอนนี้ เหลืออยู่ร่อยกว่าเล่ม แปลก
แต่อย่างที่เราทราบกันว่าสังคมนี้ ไม่อ่านหนังสือ เพราะฉะนั้น ขายไม่ได้หรอก
คือปัญหาใหญ่

ทำไมเราถึงมี 19 กันยายน 2549 ก็เพราะว่าเราก็ดูไม่ได้เรียนรู้จากอดีตและ
ศาสตร์เลย เรามี 6 ตุลา แล้วเราก็มามีพฤษภา 2535 เพราะว่าสังคมนี้ ไม่เรียนรู้
ที่ไม่เรียนรู้ ตรงนี้คือตรงที่อยู่ใกล้ๆ ตัวพวกเรา คืออยู่แถวจุฬาฯ อยู่แถว
ศาสตร์ พุดกันตรงๆ ครับ

ตอนนี้นักศึกษาที่คุยกันในห้อง ผมไล่ออกจากห้อง หรือถ้าโทรศัพท์ใน
ย่น ผมก็ขี้ดครับ ถ้านักศึกษาไม่ต้องการหาความรู้ ทราบไหม ห้องสมุดที่เงียบ
ละเอียดมากๆ ในประเทศไทย คือที่ไหน ทราบไหมครับ? คือห้องสมุดที่
แห่ง ครับ หมายความว่านิสิต นักศึกษาที่เราได้ในจุฬาฯ และธรรมศาสตร์ ระดับ
คือคนที่ถูก “spoiled” มาเรียบรื้อยแล้ว จะงอแง เงาะเงะ เอาแต่คุยกัน ไม่สนใจ
น

เมื่อท่านสอนหนังสือ ท่านจะรู้เลยว่า นักศึกษาที่มาจากเมืองจีน มาจาก
าม ท่านจะรู้เลยว่า ตั้งอกตั้งใจฟังมากเมื่อเทียบกับนักศึกษาไทย เวลาเราไปทัวร์
อาเซียน นักศึกษาที่ตั้งใจฟัง จะเป็นนักศึกษาเวียดนาม นักศึกษาไทยจะ “คิกขุ อ่า
” มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาจากจุฬาฯ และธรรมศาสตร์

ดังนั้น เราจะพบว่าห้องสมุดที่เงียบสงบมาก คือรามคำแหง เพราะรามคำ
คนเยอะมาก มีคนที่ “ซีเรียส” นักศึกษารามคำแหง คือคนที่เคยที่แต่ก่อนเข้าธรรมศ
ได้ แต่ตอนนี้คนที่เข้าธรรมศาสตร์กับเข้าจุฬาฯ เหมือนๆ กัน โดยชนชั้น ภูมิหลัง
มีมือถือ หรือเฟอร์นิเจอร์ทั้งหลายมากมาย อันนี้คือปัญหาของเรา ผมว่าเราไม่ค
ไกลถึงขนาดไหนหรอก เอาแค่ที่อยู่ในห้องเรียนเรา ส่วนใหญ่ก็จะมีภูมิหลัง ไม่ต่าง

ในเราๆ ท่านๆ ทั้งหมด คือ คนที่ผมว่าเหมือนอย่างที่ศิลปินคนหนึ่ง
รูปแสดง ผมชอบเขามากๆ เลย ชื่อคุณมานิตย์ ศรีวานิชภูมิ เขาอยู่กลุ่มพวกอาร์ต
เขาทำ exhibition แล้วดังมาก นานหลายปีมาแล้วครับ

งานศิลปะที่เขาจัด มีชุดที่เขาเรียกว่า ฟัง-ขาว-น้ำเงิน เป็นรูปชายคนหนึ่ง
สีชมพู มาดูการทารุณกรรมศพของนิสิตชื่อวิจิตชัย อมรกุล ที่ถูกแขวนคอที่ต้น
สนามหลวง คือ มันเหมือนกับว่า นี่คือนคนที่อยู่รอบๆ ตัวเรานี้แหละ

เอาเข้าจริงแล้ว เขาไม่ได้สนใจเท่าไร หรือการที่คุณสมัคร (สุนทรเวช)
ขึ้นมา พุดจนกลายเป็นเรื่องใหญ่มาก วันนั้น ที่เราจัดสัมมนาที่ธรรมศาสตร์ เน้น
เข้าไปในห้องไม่ได้เลย โทททัศน์มาถ่ายทอดอีก

ผมยังบอกอาจารย์ฉลองว่า “เข้าไปแล้ว ที่มาจัดที่จุฬาฯ” ไฟมันมอดไปแล้ว
คนมานั่งฟังก็ไม่เต็ม แต่นี่คือปัญหาของเรา ความไม่ใฝ่รู้ ความขี้เกียจ แต่ไม่รู้
อย่างไร บางครั้งผมไปสอนหนังสือที่ต่างจังหวัดไกลๆ ฟังเรามากกว่าที่ จุฬาฯ
ธรรมศาสตร์

ผู้ร่วมสัมมนาท่านที่ 4:

เด็กสมัยนี้ไม่ค่อยชอบอ่านหนังสือ แล้วใช้วิธีการไปหาคิวเตอร์

ย์ เกษตรศิริ:

ผมคิดว่าเด็กสมัยนี้ มีหลายระดับมากครับ

ยิ้มประเสริฐ:

ครับ ผมว่าเราใช้เวลามาพอสมควร ต้องขอให้วิทยากรช่วยสรุปแล้วครับ
วีระ สมบูรณ์ มีอะไรอยากจะเสริมหรือมีข้อสรุปอะไรไหมครับ เชิญครับ

สมบูรณ์:

ผมคงไม่ต่อประเด็นเมื่อสักครู่ครับ ที่อาจารย์ชาญวิทย์บอกว่าเล่าเรื่อง 6 ตุลา ก็กับคนแก่เล่าเรื่องอดีตให้ฟัง แต่ถ้ามาพูดถึงเรื่องคนปัจจุบันเราก็มักจะกลายเป็น
ปัจจุบัน

เรื่อง 6 ตุลา ในฐานะที่เป็นความรู้ ความจริง ผมว่ามีหลายเรื่องด้วยกันที่
จริง มีความรู้หรือความจริงหลายๆ ชุด ที่บางอย่างก็มีข้อมูลมากพอสมควร แต่
งก็ต้องสืบค้น หรือต้องทำความเข้าใจกันต่อไป ตรงนี้ผมคิดว่าอย่างน้อยมีอยู่
ด้วยกัน

ชุดที่ 1 คือเรื่องของตัวเหตุการณ์จริง ว่ามันเกิดตรงไหนบ้าง ตรงนี้ก็มีข้อมูล
สมควรที่น่าจะมีการปะติดปะต่อกัน

เวลานี้มีข้อมูลหลายแบบที่เกิดขึ้นหลังจากนั้น เช่นงานวิจัยว่าด้วยผู้กระทำการ
ประสพการณ์ หรือว่าเกิดอะไรขึ้นตรงมุมไหนของมหาวิทยาลัย ของหนังสือที่
ชาญวิทย์พูดถึงก็มีแผนที่และรายละเอียดอื่นๆ ที่ทำให้เราเห็นภาพชัดและก็มี
เราค้นคว้าต่อไป อย่างเช่นจำนวนผู้เสียชีวิต ตกลงแล้วเราจะพิจารณาอย่างไร

และจะพิจารณาด้วยตัวเลขไหนดี รวมทั้งไปถึงขนาดว่า 300 คน แล้วเกิดอะไรขึ้น 300 มาลบกับ 49 นี่ก็เป็นจำนวนมาก แล้วมันพอจะมีคำอธิบายใหม่ว่าตัวเลขหายไปในนั้นคืออะไร แล้วจริงๆ มันหายไปจำนวนเท่าไร แล้วหายไปจากอะไรบ้าง

ชุดที่ 2 ข้อมูลหรือความจริงของผู้ที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์ทั้งหมด ผู้กระทำการ นักการเมืองที่เกี่ยวข้อง ผู้นำนักศึกษาก็คดี และองค์กรต่างๆ นี่จะเป็นชุดที่ 2 ที่ทำให้เราได้เห็นว่ามีใครเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นี้บ้าง ในลักษณะไหน ก็เป็นการประมวลออกมาอย่างชัดเจน

ชุดที่ 3 คือ ข้อสันนิษฐานว่าอะไรบ้างที่น่าจะเกี่ยวข้องและอยู่เบื้องหลัง ใหนึ่ง ผมได้ทราบมาจากประสบการณ์ตรงและคำบอกเล่าด้วยว่า อันที่จริงแล้ว ประเมินสถานการณ์นั้นมีผู้ซึ่งไม่ได้ประเมินสถานการณ์ผิดพลาดก็มี คือมีผู้ที่ประเมินสถานการณ์ว่ามันต้องเกิดขึ้น แล้วมันก็เป็นเรื่องความเชื่อครับ พูดยังไม่ได้ว่าเป็นความผิด เราก็ไม่รู้หรือกว่าอะไรที่ถูกหรืออะไรที่ผิดแน่ๆ

เมื่อสักครู่นี้อาจารย์ชาญวิทย์ท่านบอกกับผมว่าอย่าไปตกหลุมคุณสมัคร คุณสมัครท่านมาอ้างว่าถ้าท่านทำไม่ถูก ทำไมท่านถึงได้รับเลือกตั้งมากมายขนาด เราเอาเรื่องที่ว่าใครทำอะไรต้องได้รับผลอย่างนั้นมาพิจารณา เราอาจจะตกอยู่ในนั้นหมดครับ ดังนั้นอย่าไปสนใจ การเป็นนายกรัฐมนตรีอาจจะเป็นเวรเป็นกรรมหนึ่งก็ได้ นะครับ

การศึกษาข้อมูลและประเด็นในชุดที่ 3 นี้ เราต้องมองอีกด้านหนึ่งด้วย บรรดาผู้นำนักศึกษาและองค์กรประชาชนช่วงนั้น ก็มีผู้ที่ประเมินสถานการณ์แล้วคือพอรู้ว่าจะเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้น แต่ก็ให้เหตุผลว่าเป็นความจำเป็นทางประวัติศาสตร์

ต้องเข้าใจว่าแนวคิดในทางประวัติศาสตร์แนวหนึ่งก็เชื่อว่าความรุนแรง การ
ปรามจะต้องเกิดขึ้น แล้วก็จะไปเป็นผลดีต่อการปฏิวัติด้วย อันนี้ไม่ได้บอกว่าใครถูก
แต่ก็เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องอยู่ด้วย

ชุดที่ 4 คือประเด็นที่ว่า เหตุการณ์ 6 ตุลาทำให้เราเห็นความจริงเกี่ยวกับคน
คนไทย สังคมไทย และอำนาจในสังคมไทยอย่างไรบ้าง อันนี้ก็จะเป็นสิ่งที่
ออกมาให้เห็น

ทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่ผมคิดว่า น่าจะเป็นความจริงแต่ละส่วนที่เกิดขึ้นจากกรณี

ยืมประเสริญ:

ขอบคุณมากครับ ในวันนี้เราก็ใช้เวลามาพอสมควรในการที่จะมานั่งคุยกันถึง
เกี่ยวกับ ความรู้ ความจริง ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ 6 ตุลา และโดยส่วนตัวผมเชื่อ
เดี๋ยวนี้อาจยังไม่จบ คือต้องพูดจริงๆ ว่ากรณี 6 ตุลานั้น เป็นบาดแผล เป็นชนกติด
ของนายกรัฐมนตรีคนปัจจุบัน(นายสมัคร สุนทรเวช)

ผมถึงมั่นใจว่าตราบดีที่ท่านนายชกฯ คนนี้อยู่ในตำแหน่ง สงสัยว่ายังคงต้องมี
คดีเรื่อง 6 ตุลาอีก บอกตามตรงครับว่า ถ้าผมเป็นผู้สื่อข่าวที่ทำการบ้านมา
ถามเรื่องนี้ เพราะฉะนั้นคุณสมัครเขาก็ต้องพูดอย่างนี้

ชาลววิทย เกษตรศิริ:

อดไม่ได้ครับ ขอบุคต่ออีก ผู้สื่อข่าวของเราไม่ทำการบ้าน ขนาดที่
ผู้สื่อข่าวโทรมา “ผมบอกว่าผมไม่ออกโทรทัศน์ เลิกออกแล้ว” มันไม่มีประโยชน์
เขาไม่ทำการบ้าน อันนี้เป็นปัญหาการศึกษาของเรา

ถ้าเราดูคนสัมภาษณ์ของ CNN และอัลจาซีรา เขาทำการบ้านมาเยอะ
ผู้สื่อข่าวของเราจำนวนมากไม่ทำการบ้าน ยกเว้นบางคนซึ่งใช้ได้มีแน่ๆ ผมก็เลือก
บางคนเท่านั้น คือนักข่าวไม่ทำการบ้านซึ่งเหมือนกับนักศึกษาของเรา

สุราษฎร์ ยิ้มประเสริฐ:

ขอบคุณครับ ในโอกาสนี้ผมขอจบการสัมมนาและขอเสียดปรบมือให้
วิทยากรด้วย ขอขอบพระคุณมากครับ

The Nation

MONDAY, HIP...
October 8, 2007

...สุด...สุด...ลับ
เสื้อยืด สยาม

Sooop sip

with VEEN@NATIONGROUP.COM

Siamese professor touted as next prime minister

For a long time since that Thaksin fellow came, saw, conquered and took enough money to buy an English football team, and now we've got to sift through another batch of would-be white knights - all with very familiar faces - they can put things back together again.

Well, Soopsip doesn't see anyone as capable as Charnvit Kasetsiri, who's currently pulled off a feat of political cross-pollination that must have made Silpa-archa envious.

Who's in the picture: Charnvit sandwiched between former Thai Rak Thai member Surapong Suebwonglee and Democrat Party leader Abhisit Vejjajit. Their unified goal:

to take the country's power back to Siam.

Charnvit leads the campaign, which is being promoted on the website www.siam2007.com and the "siam2007".

It's also a drop-dead idea that the kids will wear (especially the ones who hang out at Siam and Siam Square).

So, so the argument is that Thailand reflects the country's ethnic diversity, whereas "Thailand" was never to be exclusive from the start, referring to a distinct people supposedly descended from the Tai of China.

Well, cool T-shirt that the three in the photo are holding, but at least one point points out that Abhisit doesn't seem very comfortable, while Surapong is wearing a

So, construe this to mean the Democrat thinks Thailand is a swell name. He's probably just not used to sharing the same square metre as a Thai warrior.

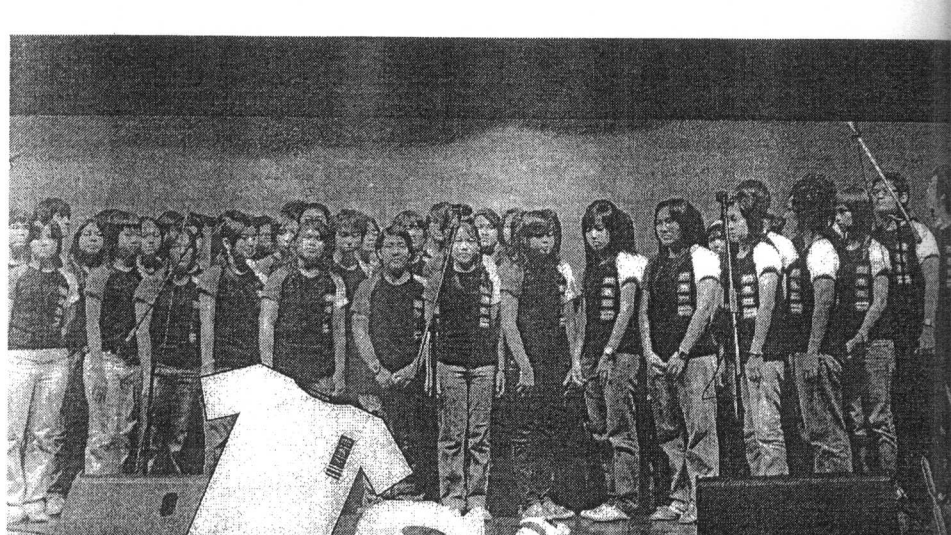
Well, two thumbs up for Charnvit - when it comes to reconciliation, he's been a lot more than anyone else has.

คคกค 200.- only

คคคค 300.-

T-SHIRT Sยาม I AM

ประเทศของเรารวมเลือกเชื้อชาติเชื้อ

ไทย/ไท ลาว คนเมือง คนอีสาน มอญ เขมร กูย แต่จิว
และ กวางตุ้ง สกเกี้ยน ไทดำ จาม ชาว มลายู ชาโก
มอแกน ทมิฬ ปาทาน ชิกซ์ เปอร์เซีย อาหรับ ฮ่อ พวน
ไทดำ ผู้ไท ขิ่น ยอง เวียดนาม ลัวะ ม้ง เย้า กระเหรี่ยง
ประหล่อง มูเซอ อะข่า ก่ามู มลายูรี ของ ญี่ปุ่น
ฝรั่ง (ชาติต่างๆ) แวก (ชาติต่างๆ) ลูกผสม/ลูกครึ่งต่างๆ
อีกมากมายกว่า 50 ชาติพันธุ์ ฯลฯ

A Modern Nation

สั่งซื้อได้ที่

มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
413/38 ถนนอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ 107
โทร/โทรสาร 0 2433 8713